

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.E02-91

(Prot. Nr.57, 3.§)

2012. gada 30. novembrī

Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu

Lietā Nr.2336/10/03.02/12

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībā

Konkurences padome (turpmāk – KP) 04.10.2010. saņēma SIA „Corvus Company” (turpmāk – Iesniedzējs) 04.10.2010. iesniegumu (turpmāk – Iesniegums), kurā Iesniedzējs norāda, ka ir aizskartas tā tiesības un intereses, pārkāpjot Konkurences likuma (turpmāk – KL) 13.pantā noteikto. Iesniedzējs informē, ka līdz 31.12.2009. bija spēkā Iesniedzēja un SIA „Eko Osta” noslēgtais līgums Nr.12/23 – A par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, atbilstoši kuram SIA „Eko Osta” apņēmas pieņemt no Iesniedzēja atkritumus uzglabāšanai un veikt utilizāciju SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtu kompleksā Rīgā, Tvaika ielā 39. Iesniedzējs norāda, ka 2010.gadā vairākkārt (13.01.2010. vēstule Nr.2/8, 04.02.2010. vēstule Nr.2/25, 22.02.2010. vēstule Nr.2/30, 22.07.2010. vēstule Nr.2/104) ir vērsies pie SIA „Eko Osta” ar lūgumu pagarināt iepriekš minētā līguma darbības termiņu, uz ko SIA „Eko Osta” atbildējusi, ka jautājums par sadarbības līguma termiņa pagarināšanu tiks izskatīts pēc šķidro naftas produktu atkritumu pieņemšanas kritēriju izstrādāšanas un pieņemšanas, vai noslēgt jaunu sadarbības līgumu, uz ko SIA „Eko Osta” nav sniegusi nekādu atbildi, un tādējādi sadarbības līgums starp Iesniedzēju un SIA „Eko Osta” joprojām nav noslēgts.

Iesniedzējs uzskata, ka ir pārkāpts KL 13.panta pirmās daļas 1.punkts.

Iesniedzējs 19.04.2011. vēstulē Nr.2/267 papildus norādīja, ka SIA „Corvus Company” vēlas, lai SIA „Eko Osta” pieņem visus tos atkritumus, kurus var pārstrādāt SIA „Eko Osta” valdījumā esošajās iekārtās.

Lietas izskatīšanas sākotnējā posmā SIA „Corvus Company” tostarp norādīja, ka vēlas, lai SIA „Eko Osta” pieņemtu ne tikai kuģu radītos naftas atkritumus, bet arī cita veida atkritumus. Pārbaudot lietā esošos pierādījumus, nav konstatēts, ka SIA „Corvus Company” būtu vērsusies pie SIA „Eko Osta” ar lūgumu noslēgt līgumu par cita veida

atkritumu (ne kuģu radīto naftas atkritumu) pieņemšanu. Arī SIA „Eko Osta” 12.08.2011. vēstulē norāda, ka sadarbība ar SIA „Corvus Company” bija tikai attiecībā uz kuģu radītajiem naftas atkritumiem un SIA „Corvus Company” nav izteikusi SIA „Eko Osta” piedāvājumu sadarboties attiecībā uz cita veida atkritumiem. Papildus norādāms, ka SIA „Corvus Company” tās 14.12.2011. vēstulē Nr.14122011-p ir precizējusi, ka vēlas noslēgt līgumu ar SIA „Eko Osta” par 130403 klases atkritumu pieņemšanu pārstrādei, tā kā šīs klases atkritumi atbilst MARPOL 73/78 I pielikumā norādītajiem atkritumiem. Ievērojot minēto, šīs lietas ietvaros KP nav pamata papildus izvērtēt SIA „Eko Osta” rīcību ciktāl tas attiecas uz cita veida atkritumu (ne kuģu radīto naftas atkritumu) pieņemšanu.

KP 02.12.2010., pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu, 23.panta pirmo daļu, trešās daļas 3.punktu, nolēma ierosināt lietu „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko osta” darbībās”.

KP 02.11.2012., pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta trešo daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.2336/10/0302/12 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībās” līdz 03.12.2012.

Atbilstoši KL 26.panta sestajā daļā noteiktajam, 23.09.2011. un atkārtoti 28.09.2012. un 16.11.2012. Iesniedzējam un SIA „Eko Osta” tika paziņots, ka lietā Nr.2336/10/03.02/12 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībās” ir iegūta lēmuma pieņemšanai nepieciešamā informācija, sniedzot lietā iegūtās informācijas apkopojumu un faktu izvērtējumu.

Lietā papildus saņemta informācija no Iesniedzēja, SIA „Eko Osta”, SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Serviss”, a/s „Ventbunkers”, SIA „Cemex”, SIA „Baltik Eko Group”, SIA „Komandor”, SIA „Vējdole”, SIA „Sistematik”, a/s „Ventbunkers”, SIA „OVI Rīga”, Rīgas, Ventspils, Liepājas un citu Latvijas ostu pārvaldēm, Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD), VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk – LVĢMC) u.c., kā arī publiski pieejamā informācija no LVĢMC un Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – VPVB) interneta vietnes.

Izvērtējot Iesniedzēja sniegto un papildu iegūto informāciju, KP

konstatēja:

1. Lietas dalībnieki

1.1. “Corvus Company” ir Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar vienoto reģistrācijas Nr. 40103138898, juridiskā adrese: Rūpniecības iela 52, Rīga.

SIA “Corvus Company” ir uzņēmums, kas ir dibināts 1994.gadā un atbilstoši tai izsniegtajām atkritumu apsaimniekošanas atļaujām savāc, pārkrauj, šķiro un pārvadā,

nepieciešamības gadījumā uzglabā noteikta veida bīstamos atkritumus noteiktā apjomā¹. SIA "Corvus Company" pamata nodarbošanās ir kuģu radīto naftas atkritumu savākšana ostu teritorijās. Savāktos kuģu radītos atkritumu SIA "Corvus Company" nodod to tālākai attīrīšanai (pārstrādei) uzņēmumiem, kuriem pieder atkritumu attīrīšanas (pārstrādes) iekārtas. Saskaņā ar lietā esošo informāciju SIA „Corvus Company” no 2002.gada līdz 2009.gada 31.decembrim bija spēkā līgums ar SIA „Eko Osta” par savāktu kuģu radīto naftas produktu atkritumu pieņemšanu tālākai attīrīšanai.

1.2. "Eko Osta" ir Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar vienoto reģistrācijas Nr.40003428805, juridiskā adrese: Tvaika iela 39, Rīga.

SIA „Eko Osta” atbilstoši tai izsniegto atkritumu apsaimniekošanas atļauju nosacījumiem savāc, pārkrauj, šķiro, pārvadā, uzglabā noteikta veida bīstamos atkritumus noteiktā apjomā². SIA „Eko Osta” pamata nodarbošanās ir kuģu radīto atkritumu (tostarp naftas produktus saturošo atkritumu) pieņemšana un attīrīšana. SIA „Eko Osta” kopš 2003.gadā ir noslēgts līgums ar Rīgas Brīvostas pārvaldi (turpmāk – RBP) par kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un apsaimniekošanu. Līgums ir spēkā līdz 31.03.2025. SIA „Eko Osta” tās komercdarbības ietvaros no kuģiem pati savāc kuģu radītos atkritumus, kā arī pieņem tālākai attīrīšanai kuģu radītos naftas produktu atkritumus no citām komercsabiedrībām, t.sk. SIA „Corvus Company” (līdz 2009.gada 31.decembrim).

Saskaņā ar SIA „Eko Osta” izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem, SIA „Eko Osta” ir šādas naftas produktu atkritumu pārstrādes jaudas:

- naftas produktu utilizācija – 2280t/g (...);
- ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšana - 100 000 m³/g;
- šķidro degošo atkritumu sadedzināšanas iekārta „Vihr” – 200 tonnas gadā (1000 h/g) u.c.³

2. Normatīvais regulējums

Atkritumu apsaimniekošana tiek regulēta starptautiskā⁴ un Eiropas Savienības (turpmāk – ES) līmenī⁵. Latvijā no starptautiskā un ES regulējuma izrietošās normas ir

¹ SIA „Corvus Company” izsniegt atkritumu apsaimniekošanas atļaujas un to darbības laiks norādīts VVD 03.02.2011. vēstulē Nr.2-01/139. Iesnieguma saņemšanas brīdī bija spēkā SIA „Corvus Company” 03.08.2006. (derīga līdz 02.08.2011.) izsniegtā „Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RIT-R-B-0455”. Šī lēmuma pieņemšanas brīdī SIA „Corvus Company” ir spēkā esoša 21.11.2011. izsniegtā Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RI11IB0143, kas aizstāj Atļauju B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RIT-R-B-0455

² SIA „Eko Osta” izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas un to darbības laiks norādīts VVD 03.02.2011. vēstulē Nr.2-01/139. Iesnieguma saņemšanas brīdī bija spēkā SIA „Eko Osta” 16.12.2008. izsniegtā „Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RIT-R-B-0754”. Šī lēmuma pieņemšanas brīdī SIA „Eko Osta” ir spēkā esoša 25.06.2012. izsniegtā Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RI12IA0003, kas aizstāj atļauju B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RIT-R-B-0754.

³ Atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RIT-R-B-0754” 11.punkts

⁴ Piem., 1973.gada Starptautiskās konvencijas par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, 1992.gada 9.aprīļa Helsinku konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, 1989.gada 22.marta Bāzeles konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu

⁵ Piem., Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2008/98/EK (2008.gada 19.novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, Padomes Direktīva 91/689/EEK (1991.gada 12.decembris) par bīstamajiem atkritumiem, Padomes Direktīva (1975.gada 16.jūnijs) par atkritumeļļu apglabāšanu (75/439/EEK), Padomes Direktīva (1986.gada 22.decembris) 87/101/EEK, ar ko groza Direktīvu 75/439/EEK par atkritumeļļu apglabāšanu

ietvertas Atkritumu apsaimniekošanas likumā un tam pakārtotos Ministru kabineta noteikumos.

Izpētes lieta Nr.2336/10/0302/12 tika ierosināta 02.12.2010. (pēc jaunā „Atkritumu apsaimniekošanas likuma” spēkā stāšanās 18.11.2010.). SIA „Eko Osta” un Iesniedzēja līgumattiecības tika pārtrauktas ar 01.01.2010., kad vēl bija spēkā iepriekšējais „Atkritumu apsaimniekošanas likums”⁶ un uz šī likuma pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi.

2.1. Atkritumu apsaimniekošanas likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi

2.1.1. 14.12.2000. pieņemtais Atkritumu apsaimniekošanas likums⁷

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 4.punktu atkritumu apsaimniekošana ir atkritumu savākšana (tai skaitā atkritumu vākšana, šķirošana un sajaukšana, lai tos pārvadātu), uzglabāšana, pārkraušana, pārvadāšana, pārstrāde (tai skaitā atkritumu sadedzināšana, iegūstot enerģiju, iekārtās, kuru pamatdarbība nav atkritumu sadedzināšana), reģenerācija un apglabāšana (tai skaitā sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās), šo darbību pārraudzība, kā arī atkritumu apglabāšanas vietu ierīkošana un pārstrādes objektu vai iekārtu uzturēšana un aprūpe pēc to slēgšanas.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.panta 1.punkts nosaka, ka „bīstamie atkritumi ir atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus cilvēku dzīvībai un veselībai, videi, kā arī personu mantai, un kuri atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām bīstamo atkritumu kategorijām”.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 11.panta pirmā daļa nosaka – „komersants pirms attiecīgo darbību veikšanas saņem Valsts vides dienesta atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai un uzglabāšanai. Atļauja, kas izsniegta atkritumu savākšanai un pārvadāšanai, ir derīga visā valsts teritorijā”, bet minētā panta trešā daļa – „Ministru kabinets nosaka atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas pagarināšanas, pārskatīšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu apsaimniekošanas atļaujās izvirzāmās prasības (...)”.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 14.panta pirmās daļas 3. un 4.punkts nosaka, ka bīstamo atkritumu valdītājs vai radītājs „nogādā bīstamos atkritumus speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu savākšanas vietās vai slēdz līgumu par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu ar personu, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu un ir saņēmusi atļauju veikt bīstamo atkritumu apsaimniekošanu; sedz bīstamo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas”.

Saskaņā ar minētā likuma 14.panta trešo daļu – „persona, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu:

- 1) saņem atļauju bīstamo atkritumu savākšanai, uzglabāšanai, pārkraušanai, pārstrādei vai apglabāšanai, izņemot gadījumus, kad šīm darbībām ir izsniegta atļauja A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai;
- 2) saņem atļauju bīstamo atkritumu pārvadāšanai;
- 3) nodrošina bīstamo atkritumu uzskaiti, iepakošanu, marķēšanu un identifikāciju;

⁶ Spēkā stājās 01.03.2001., zaudējis spēku 18.11.2010.

⁷ zaudējis spēku 18.11.2010., ar jaunā likuma Atkritumu apsaimniekošanas likuma spēkā stāšanos

4) organizē speciāli aprīkotas bīstamo atkritumu savākšanas vietas”.

Saskaņā ar minētā likuma 16.pantu „ir aizliegts sajaukt bīstamos atkritumus, kas atbilst dažādām bīstamo atkritumu kategorijām, kā arī sajaukt bīstamos atkritumus ar sadzīves atkritumiem”.

2.1.2. Ministru kabineta 29.07.2008. noteikumi Nr.613 „Atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas, pagarināšanas, pārskatīšanas un anulēšanas kārtība” (Noteikumi Nr.613)⁸:

2.punkts – Atkritumu savākšanas, pārkraušanas, šķirošanas un uzglabāšanas atļauja personai nav jāsaņem, ja tai ir A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja, kurā noteikti atkritumu savākšanas, pārkraušanas, šķirošanas vai uzglabāšanas nosacījumi.

5.punkts – Lai saņemtu atkritumu savākšanas atļauju, pārkraušanas, šķirošanas, vai uzglabāšanas atļauju, atļaujas pieprasītājs iesniegumam pievieno šādu informāciju:

5.1. ziņas par atkritumu savākšanu: plānotais atkritumu savākšanas sistēmas veids un apraksts u.c.

5.2. ziņas par atkritumu pārkraušanu: t.sk. plānotie pārkraujamo atkritumu veidi un daudzums (m^3 vai tonnas) gada laikā (norāda katrai pārkraušanas vietai);

5.3. ziņas par atkritumu uzglabāšanu: t.sk. plānotie uzglabājamo atkritumu veidi un daudzums (m^3 vai tonnas) gada laikā (norāda katrai pārkraušanas vietai).

6.punkts - Lai saņemtu atkritumu pārvadāšanas atļauju, atļaujas pieprasītājs iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

6.1. ja tiek pārvadāti bīstamie atkritumi: t.sk. ar atkritumu saņēmējiem noslēgto līgumu kopijas.

2.1.3. Ministru kabineta 20.11.2004. noteikumu Nr.985 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus”⁹ 2.punkts nosaka, ka „atkritumi ir klasificējami (...) nodaļās, grupās un klasēs atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam (...)”¹⁰, bet šo noteikumu 3.punkts nosaka, ka „atkritumi uzskatāmi par bīstamiem, ja: 3.1.tiem piemīt vismaz viena no šo noteikumu 3.pielikumā minētajām īpašībām un to sastāvā ir: (...) 3.1.10. eļļas, ogļūdeņražu un ūdens maisījumi, emulsijas (...)”.

Saskaņā ar minēto noteikumu 2.pielikumā norādīto:

2) 1304 bīstamo atkritumu grupa ir „kuģu tilpņu naftas produkti”, ietverot šādas bīstamo atkritumu klases: „130401 – iekšējo ūdeņu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti,

⁸ Spēkā līdz 15.09.2011. Šobrīd spēkā esoši 13.09.2011. Ministru kabineta noteikumi Nr.703 „Noteikumi par kārtību kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, šķirošanai un uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību”

⁹ noteikumi zaudējuši spēku, stājoties spēkā 19.04.2011. Ministru kabineta noteikumiem Nr.302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus”. Minētajos noteikumos bīstamie atkritumi klasificēti nodaļās, grupās un klasēs atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam, nodaļu, grupu un klašu klasifikācijas kodiem paliekot nemainīgiem. Dokumentā “Atkritumu reģistrācijas un klasifikācijas vadlīnijas” noteikts, ka, vadoties pēc Eiropas bīstamo atkritumu klasifikatora, Latvijas savos tiesību aktos noteikusi bīstamo atkritumu klasifikāciju, kā arī izstrādājusi pārējo atkritumu klasifikatoru.

¹⁰ Atkritumu klasifikatots veidots kā visaptverošs atkritumu saraksts, kurā atkritumi sakārtoti pēc nozares, procesa vai atkritumu veida. Eiropas atkritumu klasifikators sastāv no 20 nodaļām – katrā no tām aprakstīti dažādu nozaru un procesu atkritumi, kā arī atkritumu veidi. Atkritumus galvenokārt klasificē pēc otrajiem diviem cipariem (t.i., nozares vai procesa).

130402 – molu notekcauruļu naftas produkti, 130403 – citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti”¹¹.

2.1.4. 28.10.2010. pieņemtais Atkritumu apsaimniekošanas likums¹²

Atkritumu apsaimniekošanas likumā pamatā pārņemts iepriekšējā Atkritumu apsaimniekošanas likumā esošais tiesiskais regulējums.

Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktais regulējums sākotnējam atkritumu radītājam jeb atkritumu valdītājam atkritumu apsaimniekošanas procesā paredz izvēles iespējas. Atbilstoši minētā likuma 20.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punkta prasībām atkritumu sākotnējam radītājam vai valdītājam tiek dotas izvēles iespējas, kādas tālākās darbības veikt ar radītajiem vai valdījumā esošajiem atkritumiem. Tādējādi atkritumu sākotnējais radītājs vai valdītājs var:

„1) pats veikt radīto vai valdījumā esošo atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, ja ir saņēmis attiecīgu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu;

2) nodrošināt, ka radīto vai valdījumā esošo atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu veic atkritumu apsaimniekotājs, kurš ir saņēmis attiecīgu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu;

3) nodrošināt, ka radīto vai valdījumā esošo atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu organizē atkritumu apsaimniekotāji, kuri veic atkritumu savākšanu un pārvadāšanu atbilstoši šā likuma (..) 17.panta nosacījumiem par bīstamajiem atkritumiem un ražošanas atkritumiem”.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka bīstamo atkritumu eksportēšana reģenerācijai vai apglabāšanai uz valstīm, kuras pievienojušās 1989.gada 22.marta Bāzeles konvencijai par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu (turpmāk – Konvencija), ir atļauta, ievērojot Konvencijā noteikto procedūru¹³.

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 14.punktu, atkritumu pārstrāde ir atkritumu reģenerācijas darbība, kurā atkritumu materiālus pārstrādā

¹¹ saskaņā ar dokumentā “Atkritumu reģistrācijas un klasifikācijas vadlīnijas” norādīto atkritumus galvenokārt klasificē pēc otrajiem diviem cipariem (t.i., nozares vai procesa), savukārt Noteikumu Nr.302 1.pielikumā esošajā “Atkritumu klasifikatorā” 1304 grupas atkritumi ir kuģu tilpņu naftas produkti. Tādējādi 1304 grupas atkritumi uzskatāmi par tādiem naftas produktus saturošiem atkritumiem, kas radušies kuģu tilpnēs, un neviena cita iepriekš minētajā “Atkritumu klasifikatorā” ietvertā atkritumu grupa nav attiecināma uz atkritumiem, kas radušies kuģu tilpnēs, savukārt citur (piemēram, uz sauszemes) radušies līdzīga veida atkritumi, kas satur naftas produktu atlikumus, nav klasificējami kā 1304 grupas atkritumi

¹² spēkā no 18.11.2010.

¹³ Konvencijas 6.panta 1. un 2.punktā noteikts, ka „eksporta valsts paziņo vai pieprasa no ražotāja vai eksportētāja caur eksporta valsts kompetentajiem orgāniem rakstiskā veidā paziņot ieinteresēto valstu kompetentajiem orgāniem par jebkuru iespējamo bīstamo vai citu atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu. Tamlīdzīgiem paziņojumiem jāsaturs pieteikumi un informācija, kas paredzēti V A pielikumā, valodā, kas valstij importētājai ir pieņemama (...). Valsts importētāja nosūta paziņotājam atbildi par paziņojuma saņemšanu rakstiskā formā, kas satur piekrišanu pārvadājumam ar noteiktiem noteikumiem vai bez tiem, pārvadāšanas atļaujas atteikumu vai pieprasījumu par papildu informācijas sniegšanu (...)”.

- 6.panta 6.punktā noteikts, ka „valsts eksportētāja var ar ieinteresēto valstu rakstveida piekrišanu atļaut ražotājam vai eksportētājam izmantot vispārīgo paziņojumu gadījumā, ja izkraušana regulāri notiek vienai un tai pašai personai, kas atbild par bīstamo vai citu atkritumu aizvākšanu, ar vienām un tām pašām fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām, caur vieniem un tiem pašiem valsts eksportētājas izvešanas muitas punktiem un caur vieniem un tiem pašiem valsts importētājas ieviešanas muitas punktiem, bet tranzīta gadījumā – caur vieniem un tiem pašiem ieviešanas un izvešanas muitas punktiem valstī vai tranzīta valstī”

produktos, materiālos vai vielās atbilstoši to sākotnējam vai citam izmantošanas veidam, ietverot organisko materiālu pārstrādi un izņemot atkritumos esošās enerģijas reģenerāciju un tādu materiālu izgatavošanu, kuri tiks izmantoti par kurināmo vai izrakto tilpju aizbēršanai.

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 13.punktu atkritumu reģenerācija ir jebkura darbība, kuras galvenais rezultāts ir atkritumu lietderīga izmantošana ražošanas procesos vai tautsaimniecībā, aizstājot ar tiem citus materiālus, kuri būtu izmantoti attiecīgajai darbībai, vai atkritumu sagatavošana šādai izmantošanai.

2.1.5. Ministru kabineta 26.04.2011. noteikumu Nr.319 “Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem” 6.punkts nosaka: “ja attiecīgo atkritumu reģenerācijas darbību apzīmēšanai nav cita piemērotāka atkritumu reģenerācijas koda, ar kodu R12 apzīmē darbības, ko veic pirms atkritumu reģenerācijas, tajā skaitā atkritumu pirmapstrādes darbības (tajā skaitā (...) atdalīšanu (...)), pirms izmanto kādu no kodam R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10 vai R11 atbilstošajiem atkritumu reģenerācijas veidiem”. Minēto noteikumu 1.pielikums nosaka atkritumu reģenerācijas veidus, kur ar kodu R12 raksturo atkritumu īpašību mainīšanu, lai ar tiem veiktu jebkuras darbības, kas apzīmētas ar kodu R1-R11.

2.1.6. Sniedzot skaidrojumu par atkritumu pārstrādes un attīrīšanas procesa atšķirībām, VVD pārstāvji 13.06.2012. sarunu protokolā norādīja:

- 1) normatīvajā regulējumā nav normas, kas attiecas uz atkritumu attīrīšanu, ir apglabāšana vai pārstrāde;
- 2) pārstrādes procesā izveidojas gala produkts, izejviela. Nodalot tikai ūdeni, nevar iegūt gala produktu. Tas, kas paliek pāri pēc ūdens atdalīšanas, nav izmantojams bez tālākas pārstrādes. Attīrīšanas procesā atdala tikai ūdeni, un tālāka pārstrāde ir nepieciešama, jo attīrot iegūst ūdeni un citu atkritumu klasi, kas tālāk jāapsaimnieko. Trūkst vienotas koncepcijas par to, kā atkritumu apsaimniekošanas procesā definēt attīrīšanu. Pārstrāde ir viens no reģenerācijas veidiem, kas ietver visas darbības no R1-R13. Vēl ir sagatavošana pārstrādei u.c., bet tāda termina, kā attīrīšana, nav. Atkritumu attīrīšana varētu būt sagatavošana tālākai pārstrādei.

2.1.7. Sniedzot skaidrojumu par SIA “Eko Osta” tiesībām veikt noteiktas atkritumu apsaimniekošanas darbības ar 130403 klases atkritumiem, VVD 07.08.2012. vēstulē Nr.2-01/985 norādīja: atbilstoši atļaujai SIA “Eko Osta” veic atkritumu klases 130403 priekšapstrādes darbības, kuras atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 26.aprīļa noteikumiem Nr.319 “Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem” ir atkritumu reģenerācijas darbības. Statistiski visas atkritumu apsaimniekošanas darbības, kuras klasificē kā R kodam (R1-R13) atbilstošus atkritumu reģenerācijas veidus, ietver pie atkritumu pārstrādes darbībām.

2.2. Likums „Par piesārņojumu”

Likuma “Par piesārņojumu” 1.panta 6.punkts nosaka - „piesārņojoša darbība – augsnes, zemes dziļū, ūdens, gaisa, iekārtu vai ēku un citu stacionāru objektu izmantošana, kas var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas tiek veikta piesārņotā vietā un var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos”.

Minētā likuma 4.panta pirmās daļas 8.punkts nosaka, ka „operators, veicot piesārņojošo darbību, ievēro tās specifiku un izpilda šādas prasības: (...) 8) saņemt atļauju A vai B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai vai paziņo par C kategorijas

piesārņojošās darbības veikšanu (...)", savukārt 19.panta trešā daļa nosaka – „lai uzsāktu vai turpinātu A vai B kategorijas darbību vai būtisku izmaiņu gadījumā, operators saņem atļauju – reģionālās vides pārvaldes izsniegtu rakstveida lēmumu, kas attiecas uz ražotni, iekārtu vai tās daļu vai vairākām iekārtām, kuras atrodas vienā vietā un kurām ir viens operators, - veikt piesārņojošo darbību ar nosacījumu, ka iekārta funkcionē atbilstoši attiecīgajā lēmumā un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām”. 22.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka „piesārņojošās darbības, kuru uzsākšanai, turpināšanai vai būtiskai izmaiņai nepieciešama B kategorijas atļauja, ir B kategorijas darbības; Ministru kabinets nosaka B kategorijas darbības, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu, iedarbību un risku, ko tas rada cilvēku veselībai vai videi, apstiprina B kategorijas darbības iesnieguma veidlapu un atļaujas veidlapu, kā arī nosaka kārtību, kādā atļauja pieprasāma un izsniedzama (...)"

Pamatojoties uz likuma „Par piesārņojumu” 1.pielikumā „Piesārņojošās darbības (iekārtas), kurām nepieciešama A kategorijas atļauja” noteikto atkritumu saimniecībā A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja tiek izsniegta:

„(5) Atkritumu saimniecībā:

1) iekārtas bīstamo atkritumu, arī naftas produktu atkritumu, apglabāšanai vai reģenerācijai¹⁴, kuru jauda pārsniedz 10 tonnas dienā; (...)"

2.2.1. Ministru kabineta 30.11.2010. noteikumi Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A,B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”. Minēto noteikumu 1.pielikumā norādītas B kategorijas piesārņojošās darbības vairākās tautsaimniecības nozarēs, t.sk. atkritumu apsaimniekošanā.

Uz B kategorijas piesārņojošām darbībām atkritumu apsaimniekošanas nozarē attiecinā:

„5. Atkritumu apsaimniekošana:

5.1. iekārtas bīstamo atkritumu, t.sk. naftas produktu atkritumu, apglabāšanai un pārstrādei, kuru jauda nepārsniedz 10 tonnu dienā, (...),

5.12. iekārtas bīstamo atkritumu uzglabāšanai (tai skaitā radīšanas vietās) ilgāk par gadu,

5.13. iekārtas īslaicīgai (ne ilgāk par gadu) bīstamo atkritumu uzglabāšanai, piemēram, pārkraušanas stacijas un konteineru noliktavas, izņemot atkritumu uzglabāšanu tik īsu laiku vai tik nenozīmīgos daudzumos, ka tie nerada risku cilvēku veselībai vai videi, (...)"

2.2.2. Ņemot vērā iepriekš minēto, KP konstatē:

1) 1304 grupas un tajā ietilpstošo klašu atkritumi uzskatāmi par bīstamajiem naftas produktus saturošajiem atkritumiem;

2) lai komercsabiedrība varētu nodarboties ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanu¹⁵, tai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā pirms darbības uzsākšanas jāsaņem savai plānotajai darbībai (t.i., savākšanai, uzglabāšanai, pārkraušanai, pārstrādei vai apglabāšanai) atbilstoša atkritumu apsaimniekošanas atļauja, pieteikumā tās saņemšanai norādot atkritumu veidus, apjomu, kādu plānots savākt, pārvadāt utt. Ja plānots pārvadāt

¹⁴ saskaņā ar „Atkritumu apsaimniekošanas likuma” 1.panta 14.punktu atkritumu pārstrāde ir „atkritumu reģenerācijas darbība (...)"

¹⁵ Sk. šī lēmuma 2.1.2. punktu

bīstamos atkritumus, jānorāda komercsabiedrības, ar kurām noslēgts līgums par attiecīgā veida bīstamo atkritumu pieņemšanu;

3) veicot darbības ar bīstamajiem atkritumiem, piemēram, tos savācot, pārvadājot, uzglabājot tie nedrīkst tikt sajaukti. Bīstamie atkritumi, kas attiecas uz dažādām bīstamo atkritumu grupām, apsaimniekojami atsevišķi;

4) atkritumu apsaimniekošanas atļauja komercsabiedrībai nav nepieciešama¹⁶, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tā saņēmusi A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju, kurā noteikti atkritumu savākšanas, pārkraušanas, šķirošanas vai uzglabāšanas nosacījumi. A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja tiek izsniegta noteikta operatora apsaimniekotajām stacionārajām iekārtām, izsniegtajā atļaujā tiek norādīts, kādas piesārņojošās darbības minētais operators drīkst veikt, piemēram, vai, izmantojot iekārtas, bīstamos atkritumus drīkst tikai uzglabāt kādu noteiktu laika periodu jeb veikt arī citas atļaujā noteiktās darbības, piemēram, bīstamo atkritumu pārstrādi u.c. darbības,

5) ne ES normatīvajos aktos, ne nacionālajā atkritumu apsaimniekošanas normatīvajā regulējumā nav definēta atkritumu attīrīšanas darbība. Izvērtējot minētajā normatīvajā regulējumā sniegto atkritumu reģenerācijas definējumu, kā arī VVD sniegto skaidrojumu, KP secina, ka atkritumu attīrīšana, tāpat kā atkritumu pārstrāde, uzskatāma par atkritumu reģenerācijas darbību. Atkritumu attīrīšanas rezultātā no atkritumiem tiek atdalīts ūdens un iegūti citas klases atkritumi, kuri tālāk var tikt izmantoti, piemēram, par kurināmo.

Ņemot vērā atkritumu apsaimniekošanas normatīvajā regulējumā esošo definējumu, VVD sniegto skaidrojumu par atkritumu attīrīšanas, pārstrādes un reģenerācijas procesiem, "Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānā Rīgas brīvostā", kā arī SIA "Eko Osta" sniegto informāciju, turpmāk šajā lēmumā attiecībā uz reģenerācijas darbībām, kas tiek veiktas ar kuģu radītiem naftas atkritumiem (130403 klases atkritumiem), tiek lietots termins "attīrīšana".

2.3. Kuģu radīto atkritumu normatīvais regulējums

2.3.1. 1973.gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu (turpmāk – MARPOL 73/78)

Saskaņā ar MARPOL 73/78 1.panta 1.punktā noteikto konvencijas puses apņemas ieviest šīs konvencijas un tās pielikumu noteikumus, kuri tām ir saistoši, lai novērstu jūras vides piesārņošanu, kas ir pretrunā šai konvencijai un ko izraisa kaitīgu vielu noplūde vai noteču noplūde, kurās ir šādas vielas. Saskaņā ar MARPOL 73/78 2.panta 1.punktu - "ja vien nav noteikts citādi, šajā konvencijā: "noteikumi" ir šīs konvencijas pielikumu noteikumi".

Tādējādi konstatējams, ka MARPOL 73/78 un tās pielikumi regulē kuģu radīto atkritumu nodošanu atkritumu savācējiem, lai netiktu piesārņota jūras vide.

MARPOL 73/78 ir šādi pielikumi:

I pielikums

"Noteikumi par naftas izraisītā piesārņojuma novēršanu",

II pielikums

"Kontroles noteikumi attiecībā uz piesārņojumu, ko izraisījušas kaitīgas šķidrās vielas, kas tiek pārvadātas kā lejamkravas",

¹⁶ Izņemot atkritumu pārvadāšanas atļauju

III pielikums

“Noteikumi, kas attiecas uz tāda piesārņojuma novēršanu, ko izraisījušas kaitīgas vielas, kuras pa jūru pārvadā iepakotas”,

IV pielikums

“Noteikumi attiecībā uz kuģu notekūdeņu izraisītā piesārņojuma novēršanu”,

V pielikums

“Noteikumi attiecībā uz kuģu atkritumu izraisītā piesārņojuma novēršanu”.

MARPOL 73/78 I pielikums:

Minētā pielikuma 1.noteikums nosaka šādas definīcijas:

1. „Nafta” ir nafta jebkādā veidā, ietverot jēlnaftu, dīzeļdegvielu, nosēdumus, naftas atkritumus un rafinētus produktus (izņemot tos naftas ķīmijas produktus, uz kuriem attiecas šīs konvencijas II pielikuma noteikumi), un, neierobežojot iepriekš minētā vispārinājumu, ar jēdzienu „nafta” apzīmē vielas, kas uzskaitītas šā pielikuma 1. papildinājumā,
2. „Naftu saturošs maisījums” ir maisījums, kurā ir jebkāds daudzums naftas.

2.3.2. Ministru kabineta 08.10.2002. noteikumi Nr.455 „Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība” (Noteikumi Nr.455)¹⁷

Noteikumi Nr.455 izdoti saskaņā ar “Likuma par ostām” 7.panta otrās daļas 6.punktu, kurā noteikts, ka ostas pārvaldīšanu nodrošina ostas pārvalde, kura kā publisko tiesību subjekts veic šādas valsts pārvaldes funkcijas: “kontrolē ostas teritorijas aizsardzību pret piesārņojumu (...), organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu, kā arī izstrādā kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu ostās”.

Noteikumi Nr.455 nosaka kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtību un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtību.¹⁸ Ostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmērus un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu, kā arī ostas ģeogrāfisko stāvokli, lai nepieļautu kuģa dīkstāvi un aizkavēšanu ostā. Kuģu radītos atkritumus, piesārņotos ūdeņus un kravas pārpalikumus pieņem un turpmāk apsaimnieko ostas pārvalde vai komercsabiedrības.¹⁹ Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas izmaksas sedz ostā ienākošie kuģi, maksājot sanitāro maksu. Kuģi (izņemot zvejas kuģus un atpūtas kuģus, kuri drīkst pārvadāt ne vairāk kā 12 pasažierus), maksā sanitāro maksu neatkarīgi no tā, vai tie izmanto ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas vai neizmanto.²⁰

Pieņemot kuģu radītos atkritumus un piesārņotos ūdeņus, pārvietojamo un stacionāro atkritumu pieņemšanas iekārtu operators aizpilda kuģa radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu (3.pielikums), kur kuģa nodotie atkritumi saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumu (Naftas atkritumi) tiek iedalīti šādi:

- naftu saturoši nosēdumi,
- sateces ūdeņi,
- kravas tilpņu mazgāšanas ūdens/netīrais balasts,

¹⁷ Noteikumos Nr.455 pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/59/EK par ostas iekārtām, kas paredzētas kuģu atkritumu un kravu atlieku uzņemšanai

¹⁸ Noteikumu Nr.455 1.punkts

¹⁹ Noteikumu Nr.455 7.punkts

²⁰ Noteikumu Nr.455 14.punkts

- citi²¹.

Noteikumu Nr.455 24.punkts nosaka, ka naftas atkritumus pieņem specializētos savācējkugos, autocisternās vai atkritumu pieņemšanas iekārtās, izmantojot speciāli šim mērķim paredzētus cauruļvadus. Naftas atkritumu pieņemšanai aizliegts izmantot cauruļvadus, kuri ir paredzēti citu šķidrumu pārsūkņēšanai.

2.3.3. Atbilstoši iepriekš norādītajam normatīvajam regulējumam un lietas izpētē saņemtajiem skaidrojumiem²² konstatējams, ka:

- 1) MARPOL 73/78 attiecas uz piesārņojuma novēršanu uz kuģiem, tā I pielikums attiecas uz naftas un tās produktu izraisītā piesārņojuma novēršanu. MARPOL 73/78 I pielikums nosaka, ka par naftu saturošu maisījumu ir uzskatāms jebkurš maisījums, neatkarīgi no tajā esošā naftas daudzuma;
- 2) kuģu radītie atkritumi ir uzskatāmi par atkritumiem atkritumu apsaimniekošanas normatīvā regulējuma izpratnē. Dalībvalstīm jānodrošina minēto atkritumu apsaimniekošanas darbības atbilstoši iepriekš minētajam regulējumam;
- 3) kuģu radītie naftu un naftas produktus saturošie atkritumi netiek diferencēti pēc naftas vai naftas produktu īpatsvara tajos. Visi kuģu radītie atkritumi, kas pieņemti no kuģiem pēc MARPOL 73/78 I pielikuma un satur naftu jebkādā koncentrācijā, ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem²³;
- 4) kuģi, nododot kuģu radītos atkritumus ostas atkritumu pieņemšanas iekārtām, vadās no starptautiskajā un nacionālajā regulējumā noteiktā, proti,
 - 1973.gada Starptautiskās konvencijas par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar 1978.gada Protokolu (MARPOL 73/78), noteikumiem,
 - 1992.gada 9.aprīļa Helsinku konvencijas par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību (Helsinku konvencija) IV pielikuma 6.noteikumu B daļu, t.i., pirms ostas atstāšanas kuģim jānovada visi kuģu radītie atkritumi, kurus nav atļauts novadīt Baltijas jūras reģionā saskaņā ar MARPOL 73/78 un Helsinku konvenciju, ostas pieņemšanas iekārtās.,
 - saskaņā ar Noteikumu Nr.455 8.punktu kuģa kapteinim ir jāaizpilda kuģa atkritumu deklarācija un jānosūta tajā esošā informācija ostas pārvaldei,
 - turpmāko kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas procesu, ko veic osta vai trešās personas, regulē 21.06.2011. Ministru kabineta noteikumos Nr.484 „Bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakošanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.484) un 19.04.2011. Ministru kabineta noteikumos Nr.302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus” (turpmāk – Noteikumi Nr.302) noteiktās prasības.

2.4. Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāni

“Likuma par ostām” 7.panta otrās daļas 6.punkts nosaka, ka ostas pārvaldīšanu nodrošina ostas pārvalde, kura veic vairākas funkcijas, t.sk. izstrādā kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu ostās.

²¹ Noteikumu Nr.455 31.punkts un 3.pielikums

²² SIA “Corvus Company” 14.12.2011. vēstule, VVD 07.03.2012. vēstule Nr.2-01/315, 13.06.2012. sarunu protokols ar VVD.

²³ Sk. Noteikumu Nr.455 3.pielikumu „Kuģa radīto atkritumu pieņemšanas veidlapa”, MARPOL 73/78 I pielikums

Izvērtējot tādos dokumentos kā “Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāns Rīgas brīvostā”²⁴, “Ventspils brīvostas atkritumu apsaimniekošanas plāns”²⁵, “Liepājas ostas atkritumu apsaimniekošanas plāns”²⁶ sniegto terminu skaidrojumu, par atkritumiem, kas tiek saņemti no kuģiem, veicamās darbības un prasības šo darbību veikšanai, kā arī informāciju, kas attiecas uz katrā konkrētajā ostā esošajām iekārtām kuģu radīto atkritumu tālākai apsaimniekošanai, kā arī šajās iekārtās veicamajām darbībām ar kuģu radītajiem atkritumiem, KP konstatē:

1) kuģu radītie atkritumi no kuģiem tiek savākti saskaņā ar MARPOL 73/78 noteiktajām prasībām. Tālākās darbības, kas tiek veiktas ar šiem atkritumiem, t.sk. pārvadāšana, izmantojot autotransportu, uzglabāšana, atkritumu apstrāde u.c., jāveic saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanu regulējošajos nacionālajos normatīvajos aktos esošajām prasībām;

2) saskaņā ar MARPOL 73/78 par naftas atkritumiem tiek uzskatīti visi tie kuģa radītie atkritumi, kas ir atbilstoši MARPOL 73/78 I pielikumā norādītajiem atkritumiem: naftu saturoši nosēdumi, sateces ūdeņi, kravas tilpņu mazgāšanas ūdens un citi. MARPOL 73/78 netiek norādīts, kādā koncentrācijā kuģu nododamajos atkritumos, lai tos uzskatītu par atkritumiem, jābūt naftas produktiem (un kādā ūdenim), saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumu par naftu saturošu maisījumu uzskatāms jebkurš maisījums, kurā ir jebkurš daudzums naftas. Tādējādi kuģu radītie atkritumi, kas jebkurā koncentrācijā satur naftas produktus, uzskatāmi par naftas atkritumiem, un attiecīgi arī par bīstamajiem atkritumiem²⁷;

3) MARPOL 73/78 nosacījumi ir saistoši kuģu īpašniekiem, valdītājiem un atkritumu apsaimniekotājiem, kas no kuģiem pieņem kuģu radītos atkritumus. Gadījumā, ja kuģu radītie atkritumi tiek pārvietoti pa sauszemi (tie no kuģu tilpnēm nonāk specializētā autotransporta cisternā un tiek transportēti pa sauszemi uz uzglabāšanas un/vai attīrīšanas vietām), atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajām prasībām ir jāaizpilda pavadzīme, norādot bīstamo atkritumu nosūtītāju, pārvadātāju, saņēmēju, kā arī pārvadāto bīstamo atkritumu kodu. Lai arī ostu atkritumu apsaimniekošanas plānos kuģu radītie atkritumi tiek definēti arī kā ar naftu un naftas produktiem piesārņoti ūdeņi, atbilstoši MARPOL 73/78 I pielikuma klasifikācijai tie ir kuģu radītie naftas atkritumi, kas uzskatāmi par bīstamiem naftas produktu atkritumiem,

4) Rīgas, Ventspils un Liepājas ostu teritorijās esošajās kuģu radīto atkritumu attīrīšanas iekārtās var attīrīt ar naftas produktiem piesārņotus ūdeņus, kas saņemti no kuģiem. Veicot to vairākkārtēju attīrīšanu, rezultātā tiek iegūti naftas produkti, ko var sadedzināt ar mērķi iegūt enerģiju, piemēram, ostas attīrīšanas iekārtu tehnoloģisko procesu nodrošināšanai. Iepriekš minētos procesus (gan attīrīšanu, gan sadedzināšanu) atbilstoši tai izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujai veic SIA “Eko Osta”. Pēc kuģu radīto naftas atkritumu (130403 klases atkritumi) attīrīšanas tiek iegūts ūdens un naftas produktu atkritumi ar citu kodu.

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minēto, turpmāk šajā lēmumā kuģu radītie atkritumi, kas tiek pieņemti saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumu, tiek saukti par kuģu radītajiem naftas atkritumiem.

²⁴ apstiprināts ar Rīgas brīvostas pārvaldes 09.12.2010. lēmumu Nr.138, saskaņots ar VVD Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldi 07.12.2010.

²⁵ apstiprināts 03.09.2009. un saskaņots ar VVD Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldi 24.08.2009.

²⁶ apstiprināts 28.08.2009. un saskaņots ar VVD Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldi 19.08.2009.

²⁷ Arī Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2008/98/EK (2008.gada 19.novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, t.i., tās 7.pants nosaka, ka bīstamos atkritumus nevar pārklasificēt par nebīstamiem atkritumiem, atšķaidot vai sajaucot atkritumus.

3. Konkrētais tirgus

Lai piemērotu Konkurences likuma 13.panta pirmo daļu, ir jākonstatē konkrētais tirgus, tirgus dalībnieka dominējošais stāvoklis un dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.

3.1. Konkrētās preces tirgus

Saskaņā ar KL 1.panta 5.punktu konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Tādējādi konkrēto preces tirgu veido preces, kuras ir savstarpēji aizstājamas. Izvērtējot, vai prece ir aizstājama, ņem vērā pieprasījuma aizstājamību no patērētāju viedokļa un piedāvājuma aizstājamību no tirgus dalībnieku viedokļa. Lielākajā daļā gadījumu konkrētais preces tirgus tiek noteikts, pamatojoties uz preču pieprasījuma aizstājamību²⁸.

3.1.1. Atkritumi ir jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties. Ievērojot šīs lietas apstākļus un būtību, lietā izvērtējami šķidro naftas produktu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi.

Atkritumu apsaimniekošana ietver sevī šādas darbības:

- 1) atkritumu savākšana,
- 2) atkritumu uzglabāšana,
- 3) atkritumu pārvadāšana,
- 4) atkritumu reģenerācija un apglabāšana (tai skaitā sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās),
- 5) no 1. līdz 4. punktā minēto darbību pārraudzība,
- 6) atkritumu apglabāšanas vietu aprūpe pēc to slēgšanas,
- 7) tirdzniecība ar atkritumiem,
- 8) starpniecība atkritumu apsaimniekošanā.

No naftas produktu atkritumu radītāja viedokļa tam ir nepieciešams atbrīvoties no atkritumiem, tādēļ tam ir nepieciešams saņemt atkritumu savākšanas pakalpojumu. Ja atkritumu radītājam ir nepieciešams atkritumu savākšanas pakalpojums, tas nav aizvietoājams ar citu pakalpojumu. Atkritumu savākšanas pakalpojumu var saņemt no komersantiem, kuri sniedz tikai atkritumu savākšanas pakalpojumu un tālāk nodod atkritumus citiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējiem vai no komersantiem, kuri sniedz dažādus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, piemēram, atkritumu pārvadāšanu, uzglabāšanu, attīrīšanu un/vai pārstrādi. Līdz ar to ne vienmēr atkritumu pakalpojumu pieprasījumu veido atkritumu radītājs, bet pakalpojuma pircējs var būt cits ar atkritumu apsaimniekošanu saistīts uzņēmums, piemēram, atkritumu pārstrādes (apglabāšanas) pakalpojumu iegādājas tirgus dalībnieks, kurš sniedz atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojumu. Atkritumu savākšanas, pārvadāšanas un uzglabāšanas pakalpojumi no atkritumu attīrīšanas pakalpojuma ir nošķirami arī tā iemesla dēļ, ka, sniedzot naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu,

²⁸ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 04.12.2008. spriedums lietā Nr.SKA-511/2008 *BTI*, 10.punkts

savākie atkritumi nemaina savu sastāvu, savukārt pēc naftas produktu atkritumu attīrīšanas attīrīto atkritumu lietderīgo daļu var pārdot citu preču ražotājiem, piemēram, tālākai izmantošanai kā izejvielu vai sadedzināšanai siltumenerģijas ieguvei. Kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas, pārvadāšanas un uzglabāšanas pakalpojumu sniedzējam, kuram pašam nav atkritumu attīrīšanas iekārtas, galu galā ir nepieciešams saņemt naftas produktu atkritumu attīrīšanas pakalpojumu. Turklāt būtiski atšķiras laiks, ieguldījumu lielums, nepieciešamie resursi, lai uzsāktu un sniegtu naftas atkritumu savākšanas, pārvadāšanas, uzglabāšanas un attīrīšanas pakalpojumu²⁹. Lai arī naftas atkritumu savākšana ir cieši saistīta ar šo atkritumu pārvadāšanu, tomēr šie pakalpojumi ir nošķirami. Naftas atkritumu pārvadāšanas pakalpojumu sniegšanai, atšķirībā no atkritumu savākšanas ir nepieciešama speciāla šo atkritumu pārvadāšanas tehnika, savukārt atkritumu savākšanas pakalpojuma sniegšanai ir nepieciešamas speciālas atkritumu savākšanas iekārtas. Minētās iekārtas nav savstarpēji aizvietošanas. Turklāt naftas atkritumu pārvadāšanas atļaujas saņemšanas priekšnoteikums ir līguma esamības ar šo atkritumu pieņēmēju.

Var pastāvēt gadījumi, kad naftas produktu atkritumu radītājam vai valdītājam ir nepieciešams atkritumus kādu laiku uzglabāt. Tādā gadījumā naftas produktu atkritumu radītājs vai savākšanas pakalpojumu sniedzējs var pirkt uzglabāšanas pakalpojumu no cita komersanta vai uzglabāt savās uzglabāšanas vietās. Tādējādi gadījumos, kuros uzglabāšanas pakalpojums tiek pirkt no cita komersanta, pastāv uzglabāšanas pakalpojuma tirgus.

Nemot vērā minēto secināms, ka dažādi iepriekš norādītie atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi ir nošķirami un nav savstarpēji aizvietojami.

Iesniedzējs un SIA „Eko Osta”³⁰ nav iebilduši šādam secinājumam.

3.1.2. Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam komersantam, kurš vēlas sniegt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, ir jāsaņem attiecīgas atļaujas.

Saskaņā ar 29.07.2008. Ministru kabineta noteikumu Nr.61 „Atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas, pagarināšanas, pārskatīšanas un anulēšanas kārtība” 1.punktu „noteikumi (...) apstiprina atkritumu savākšanas, pārvadāšanas, pārkraušanas, šķirošanas un uzglabāšanas atļauju veidlapas”, savukārt 2.punkts nosaka, ka „atkritumu savākšanas, pārkraušanas, šķirošanas vai uzglabāšanas atļauja personai nav jāsaņem, ja tai ir A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja, kurā noteikti atkritumu savākšanas, pārkraušanas, šķirošanas vai uzglabāšanas nosacījumi”. Tādējādi, lai komercsabiedrība varētu veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības, tai ir jāsaņem katrai atkritumu apsaimniekošanas darbībai atbilstoša atļauja, un katrai atsevišķai atkritumu apsaimniekošanas darbībai nepieciešama atsevišķa atļauja. Atļauja, kas izsniegta vienai atkritumu apsaimniekošanas ietvaros veicamai darbībai nav aizvietoama ar atļauju, kas izsniegta cita veida darbībai. Saskaņā ar iepriekš minētajos noteikumos noteikto, komercsabiedrībai nav jāsaņem atļauja atkritumu savākšanai, pārkraušanai, šķirošanai, uzglabāšanai, ja tā saņēmusi A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju, kurā norādīti atkritumu savākšanas, šķirošanas, pārkraušanas, uzglabāšanas noteikumi. Gadījumā, ja komercsabiedrība veic atkritumu pārvadāšanu, tai jāsaņem atbilstoša atļauja, neatkarīgi no tā, vai tā ir saņēmusi kādas citas, ar atkritumu apsaimniekošanas darbībām saistītas atļaujas.

²⁹ Rīgas brīvostas pārvalde (15.02.2007. valdes lēmums Nr.18) (*), sk. arī informāciju lietas 4.sējuma 204.lp. no SIA „Eko Osta” interneta vietnes

³⁰ SIA „Eko osta” 12.08.2011. vēstulē un 05.10.2012. vēstulē, arī atsaucoties uz Eiropas Komisijas praksi, ir nošķīrusi bīstamo atkritumu savākšanas un pārstrādes pakalpojumus, turklāt atsevišķi nodalot arī kuģu radīto atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanu Latvijas brīvostu teritorijās

Normatīvais regulējums izdala bīstamos atkritumus (atkritumi, kuriem piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus), nosakot to apsaimniekošanai īpašu kārtību – bīstamo atkritumu apsaimniekošanu nedrīkst veikt, nesaņemot atļauju bīstamo atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai. Savukārt tirgus dalībnieks, kam ir atļauja konkrēta bīstamo atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanai nevar sniegt cita veida bīstamo atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu.

Līdz ar to, lai arī tirgus dalībnieki var piedāvāt vairākus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, katrs pakalpojums ir uzskatāms par atsevišķu konkrētās preces tirgu, jo nav aizvietojams ar citu (lēmuma 3.1.1.punkts) un arī normatīvais regulējumsa izvirza atšķirīgas prasības.

Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanas atļaujas izsniegšanas kārtībai, atļaujā norāda pārvadājamo atkritumu veidus un daudzumu. Atkritumu apsaimniekošanas atļaujās, kas izsniegtas komersantiem, kas veic atkritumu apsaimniekošanu, ir norādīts, kādus atkritumus (konkrēti kādas grupas, klases atkritumus atbilstoši klasifikatoram) tās drīkst savākt un/vai pārvadāt, un/vai šķirot, un/vai uzglabāt. Tādējādi atļaujas dažādām atkritumu apsaimniekošanas darbībām tiek izsniegtas uz konkrētas klases atkritumu apsaimniekošanu. Lai arī komersantiem, kas veic atkritumu apsaimniekošanu, parasti ir izsniegtas atļaujas vairāku veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanai, atbilstoši normatīvo aktu prasībām tiem jānodrošina katra atkritumu veida atsevišķa savākšana, pārvadāšana un uzglabāšana. Komersantam, kuram nav atļaujas konkrētas grupas/klases atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, uzglabāšanai, attīrīšanai u.c. nav tiesības veikt šādas apsaimniekošanas darbības ar konkrētās grupas/klases atkritumiem. Ievērojot prasības, kas izriet no iepriekš minētā regulējuma, kā nepamatots ir noraidāms SIA „Eko Osta” 12.08.2011. un 05.10.2012. vēstulē izteiktais arguments, ka dažādie naftas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi nav sīkāk sadalāmi pēc atkritumu klasēm.

Ņemot vērā minēto var tikt nodalīta atsevišķu bīstamo atkritumu veidu (klases) apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana.

3.1.3. Kuģu radītie naftas atkritumi, kas no kuģiem pieņemti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma, transportējot tos pa sauszemi, uzskatāmi par 130403 klases atkritumiem. Tādējādi kuģu radītie 130403 klases naftas atkritumi un kuģu radītie naftas atkritumi, kas pieņemti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma, uzskatāmi par analogiem gan pēc izcelsmes, gan sastāva. Tas, ka transportējot kuģu radītos atkritumus pa sauszemi, tiem tiek piešķirts kods 130403, nepadara šos atkritumus atšķirīgus no tiem atkritumiem, kas radušies uz kuģa un pieņemti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma. Gan kuģa radītie atkritumi, kas klasificēti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma, gan 130403 klases atkritumi ir radušies uz kuģiem, tiek pieņemti no kuģiem saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumā noteiktajām prasībām. Gadījumā, ja minētie atkritumi netiek nogādāti pa tiešo atkritumu attīrīšanas iekārtās, piemēram, tā iemesla dēļ, ka ostā nav šādu atkritumu attīrīšanas iekārtu, bet nonāk uz sauszemes, tiem piešķir kodu, lai tos varētu transportēt no savākšanas uz uzglabāšanas un/vai attīrīšanas vietām. Saskaņā ar iepriekš minēto, KP secina, ka arī kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas tehnoloģiskais process nemainās atkarībā no tā, vai minētie atkritumi attīrīšanas iekārtās nogādāti tieši no kuģa vai, izmantojot autotransportu. Lietā esošā informācija liecina, ka lielākajās Latvijas ostās (Rīga, Ventspils, Liepāja) esošo kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas iekārtu operatori saskaņā ar tiem izsniegto piesārņojošās darbības atļauju nosacījumiem ir tiesīgi attīrīt kuģu radītos naftas atkritumus, kas piegādāti gan pēc MARPOL 73/78 I

pielikuma tieši no kuģa, gan no sauszemes, izmantojot autotransportu (kā 130403 klases atkritumi), vienās un tajās pašās attīrīšanas iekārtās.

Kuģu radīto naftas atkritumu radītājiem vai savācējiem ir nepieciešams saņemt tieši kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu. Šāds pakalpojums no pieprasījuma puses nav aizvietojams ar citu veidu atkritumu attīrīšanas pakalpojumiem. Kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanai nepieciešamas speciālas piemērotas iekārtas, kas paredzētas ievērojama apjoma naftas produktu pieņemšanai un attīrīšanai, kā arī šāda pakalpojuma sniedzējam ir jāizpilda atkritumu apsaimniekošanu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības. Pamats kuģu radīto naftas atkritumu nodalīšanai atsevišķā preces tirgū ir arī no normatīvajiem aktiem (lēmuma 2.3.punkts) izrietošais pienākums kuģim nodot un ostai nodrošināt kuģu radīto atkritumu (t.sk. naftas atkritumu) pieņemšanu un apsaimniekošanu, turklāt nodrošinot atbilstošas jaudas iekārtas, lai apmierinātu kuģu prasības un nepieļautu kuģu aizkavēšanos ostā. Šī iemesla dēļ lielākajās Latvijas ostās (Liepāja, Ventspils, Rīga), kurās ir pastāvīgi nozīmīgs pieprasījums pēc minēto atkritumu nodošanas, ir atkritumu pieņemšanas un attīrīšanas iekārtas, kuras tieši piemērotas kuģu radīto atkritumu pieņemšanai un attīrīšanai.

Minētais apliecina, ka, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, kā arī šo atkritumu pazīmes un lietošanas īpašības, kuģu radīto naftas atkritumu, kas pieņemti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma un kā 130403 klases atkritumi, attīrīšana uzskatāma par vienu konkrētās preces tirgu.

Ievērojot iepriekš minētos apsvērumu, konkrētās lietas ietvaros kā konkrētās preces tirgus definējams kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma tirgu.

3.2. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

Saskaņā ar KL 1.panta 3.punktu konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

Konkrēto ģeogrāfisko tirgu nosaka, galvenokārt pamatojoties uz patērētāju viedokli par dažādos reģionos pārdoto preču savstarpējo aizstājamību. Ja patērētāji uzskata, ka vienā reģionā pārdodamā prece aizstāj citā reģionā pārdodamo preci, šie abi reģioni ir konkrētais ģeogrāfiskais tirgus. Nosakot minēto tirgu, būtiski ir arī citi faktori – tajā skaitā pieprasījuma īpatnības (patērētāju izvēles reģionālās atšķirības, kultūra, valoda un dzīves stils) un šķēršļi, kas ierobežo patērētāju iespējas iegādāties preces (ekonomiskie, tehnoloģiskie, administratīvie un citi šķēršļi)³¹.

Konkrētajā lietā vērtētie kuģu radītie naftas atkritumi var rasties tikai un vienīgi ostās ienākošo kuģu apkalpošanas rezultātā. Minētie atkritumi nerodas iekšzemē, mazajās ostās kuģu radītie naftas atkritumi netiek nodoti vai tiek nodoti reti³².

Kuģu radītie naftas atkritumi pamatā tiek nodoti lielākajās Latvijas ostās (Rīga, Ventspils, Liepāja), jo šajās ostās ienāk lielākais daudzums kuģu, kuru ekspluatācijas rezultātā rodas minētie atkritumi, turklāt šajās ostās pastāvīgi ienāk naftas produktus pārvadājošie kuģi.

³¹ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 07.02.2011. spriedums lietā Nr.SKA-17/2011 *Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs*, 9.punkts

³² Rojas ostas pārvaldes 07.02.2012. vēstule, Engures ostas pārvaldes 07.02.2012. vēstule, Pāvilostas ostas pārvaldes 10.02.2012. vēstule, Salacgrīvas ostas pārvaldes 16.02.2012. vēstule, Skultes ostas pārvaldes 20.02.2012. vēstule Nr.41/1-21

Novērtējot konkrēto ģeogrāfisko tirgu, ir nozīme pakalpojuma sniegšanas vietas un patērētāju (klientu) novietojumam, t.sk. kādus klientus teritoriāli aptver uzņēmuma sniegtie pakalpojumi. Plašākas ģeogrāfiskas teritorijas, piemēram, visas valsts ietvaros, ievērojot minētos kritērijus, var tikt noteikti reģionāli un pat lokāli tirgi, tiem, iespējams, daļēji pārklājoties. Katra tirgus izmērs tiek noteikts, ievērojot attālumu līdz pakalpojuma sniegšanas vietai, t.i., ģeogrāfiskā tirgus robežas ir atkarīgas no patērētāja (klienta) izvēles, cik plašā teritorijā tam ir izdevīgi saņemt konkrēto pakalpojumu. Iepriekš minētie apsvērumi ir tieši attiecināmi uz kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma sniegšanu, ņemot vērāk tālāk konstatēto.

Kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma tirgus sastāv no ģeogrāfisko tirgu grupas, kas izvietoti apkārt dažādām attīrīšanas iekārtām, tiem iespējami pārklājoties. Katra tirgus izmērs un pārklāšanās pakāpe tiek noteikta ar attālumu no attīrīšanas iekārtām, kurā savāktie atkritumi var tikt attīrīti. Attīrīšanas pakalpojumu tirgus ģeogrāfiskās robežas ir atkarīgas no tā, cik plašā teritorijā savāktos atkritumus ir izdevīgi piegādāt konkrētajās attīrīšanas iekārtās. Atkritumu transportēšanas izmaksu īpatsvars atkritumu savākšanas pakalpojuma cenā ir faktors, kas nosaka attīrīšanas pakalpojuma aizvietojamību no pieprasījuma puses.

3.2.1. KP nekonstatē, ka kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanai ir pārrobežu raksturs, uz ko norādījusi SIA „Eko Osta”, tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar „Atkritumu apsaimniekošanas likuma” 42.panta pirmo daļu bīstamo atkritumu eksportēšana reģenerācijai vai apglabāšanai uz valstīm, kuras pievienojušās 1989.gada 22.marta Bāzeles konvencijai par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu (turpmāk – Bāzeles konvencija), ir atļauta, ievērojot minētajā konvencijā noteikto procedūru.

Saskaņā ar Bāzeles konvencijā noteikto:

- 1) katra Puse³³ aizliedz visām personām, kas atrodas tās nacionālajā jurisdikcijā, bīstamo vai citu atkritumu transportēšanu vai aizvākšanu, ja tikai šīs personas nav saņēmušas atļauju vai piekrišanu šādu operāciju veikšanai; pieprasa, lai bīstamie vai citi atkritumi, kas ir robežšķērsojošās transportēšanas objekti, tiktu iepakoti, apzīmēti un transportēti atbilstoši vispārpieņemtajiem un vispāratzītajiem starptautiskajiem noteikumiem un normām iepakošanas, apzīmēšanas un transportēšanas nozarē un lai tiktu ievērota atbilstošā starptautiski atzītā prakse (4.panta 7.punkta a),b));
- 2) Puses veic attiecīgos pasākumus tā garantēšanai, lai bīstamo un citu atkritumu robežšķērsojošā transportēšana tiktu veikta tikai, ja: a) valstij eksportētājai nav tehnisko iespēju un nepieciešamo objektu, jaudu vai piemērotu vietu šādu atkritumu ekoloģiski pamatotai un efektīvai aizvākšanai; vai b) šādi atkritumi valstij importētājai ir nepieciešami kā izejvielas uzņēmumiem (...); vai c) šāda robežšķērsojoša transportēšana atbilst citiem kritērijiem, kurus noteiks Puses ar noteikumu, ka šādi noteikumi nav pretrunā ar šīs Konvencijas mērķiem (4.panta 9.punkts);
- 3) valsts eksportētāja neatļauj ražotājam vai eksportētājam sākt robežšķērsojošo transportēšanu līdz tam laikam, kamēr nesaņem rakstisku apstiprinājumu tam, ka: a) paziņotājs ir saņēmis no valsts importētājas piekrišanu rakstiskā veidā; b) paziņotājs ir saņēmis no valsts importētājas apstiprinājumu par kontrakta esamības faktu starp

³³ saskaņā ar Konvencijās 2.panta 10. un 11.punktā noteikto ar „Pusēm” saprotama „valsts eksportētāja” un „valsts importētāja”

eksportētāju un par atkritumu aizvākšanu atbildīgo personu, kurā tiek atrunāta ekoloģiski pamatota šo atkritumu izmantošana (6.panta 3.punkts);

4) jebkura bīstamo vai citu atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu sedz apdrošināšana, ķīla vai cita garantija pēc valsts importētājas vai tranzīta valsts pieprasījuma, kura ir Puse (6.panta 11.punkts).

Papildus viens no bīstamo atkritumu eksportēšanas nosacījumiem ir tehnisko iespēju, objektu, jaudu, piemērotu vietu neesamība attiecīgā atkritumu veida aizvākšanai³⁴. Ņemot vērā iepriekš minēto regulējumu, bīstamo atkritumu pārrobežu pārvadāšanai ir augstas barjeras, tādējādi citā valstī savāktu atkritumu transportēšana uz Latviju attīrīšanai un otrādi ir ierobežota un pakārtota iepriekš minētajiem stingriem noteikumiem. Minētais attiecas uz jebkuriem bīstamo atkritumu pārrobežu pārvadājumiem, t.sk. arī uz pārvadājumiem uz Lietuvu un Igauniju.

Lietā konstatēts, ka kuģu radītie naftas atkritumi netiek importēti vai eksportēti (skatīt 1.tabulu).

1.tabula

Kuģu radīto naftas produktu atkritumu savāktais, importētais, eksportētais apjoms
2009., 2010.gadā (t)

Atkritumu kods/gads	Savākts 2009.gadā	Importēts 2009.gadā	Eksportēts 2009.gadā	Savākts 2010.gadā	Importēts 2010.gadā	Eksportēts 2010.gadā
130403	45 688,27	0	0	43 985,74	0	0

Avots: LVĢMC interneta vietne www.lvģmc.gov.lv

No lietā esošās informācijas konstatējams, ka eksportēti tiek kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas rezultātā iegūtie naftas produkti un, ciktāl tas attiecas uz šādiem atkritumiem, var piekrist SIA "Eko Osta" viedoklim par plašāku tirgu.

3.2.2. LVĢMC 11.07.2011. vēstulē Nr.1-2/1064 sniedza informāciju par SIA „Eko Osta” un Iesniedzēja saņemtajiem bīstamajiem atkritumiem teritoriālā, atkritumu klašu un laika griezumā par 2009., 2010., 2011.gadu, kā arī SIA „Eko Osta”, Iesniedzēja, a/s „Ventbunkers” saņemtajiem, pārvadātiem, nosūtītiem bīstamajiem atkritumiem laika un atkritumu klašu griezumā. Minētā informācija iegūta un apkopota no bīstamo atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēmā reģistrētajiem bīstamo atkritumu pārvadājumiem un atspoguļota 2.tabulā.

2.tabula

Latvijas teritorijas daļas (rajoni, novadi), no kuriem SIA „Eko Osta” un SIA „Corvus Company” saņemi kuģu radītie atkritumi 2009., 2010., 2011.gadā

Reģioni no kuriem komercsabiedrības saņem bīstamos atkritumus/ atkritumu klase	SIA „Eko Osta”	SIA „Corvus Company”
2009.gads		

³⁴ atbilstoši Konvencijas IV pielikumam par Aizvākšanas operācijām tiek uzskatītas, piemēram, apglabāšana zemē, augsnes apstrādāšana, izmešana speciāli iekārtotās izgāztuvēs, šķīdinātāju utilizācija/atjaunošana, naftas produktu atkārtota rektifikācija vai cita otrreizēja agrāk izmantotu naftas produktu pielietošana u.c.

130403	Rīgas rajons*	Rīgas rajons
2010.gads		
130403	Rīgas rajons, Rīgas	Rajoni: Rīgas, Liepājas. Rīgas pilsēta
2011.gads		
130403	Rajoni: Rīgas, Rīgas pilsēta, Salacgrīvas novads	Pilsētas: Rīga, Liepāja. Saulkrastu novads

* dalījums rajonos un novados norādīts LVĢMC sniegtajā informācijā par saņemtajiem atkritumiem 2009., 2010., 2011.gadā

No 2.tabulas datiem secināms, ka 2009.gadā gan SIA “Eko Osta” gan SIA “Corvus Company” kuģu radītos naftas atkritumus saņēma tikai no Rīgas brīvastā un Rīgas rajona ostās ienākušajiem kuģiem. Savukārt kopš 2010.gada, kad SIA “Eko Osta” nepagarināja līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu ar SIA “Corvus Company”, SIA „Eko Osta” pieņem atkritumus attīrīšanai no plašāka reģiona un kuģu radītie naftas atkritumi SIA “Eko Osta” tiek piegādāti arī no Salacgrīvas ostā ienākušajiem kuģiem. Ir tikai loģiski saprotams, ka, nepastāvot iespējai savākt kuģu radītos atkritumus Rīgas brīvastā, Iesniedzējs ir paplašinājis savu darbību un arī tā apkalpotā teritorija, savācot kuģu radītos naftas atkritumus, kopš 2010.gada aptver plašāku teritoriju kā Rīgas pilsētas/rajona teritorija.

3.2.3. Iesniedzējs par tā sadarbības partneriem

3.2.3.1. 1) Iesniedzējs 19.04.2011. vēstulē Nr.2/267 norāda piecus klientus:

- SIA „Vides Konsultāciju Birojs” (savāc kuģu radītos naftas atkritumus Rīgas brīvastā, Skultes un Salacgrīvas u.c. mazajās ostās,),
- SIA „Sistematik” (galvenokārt savāc kuģu radītos naftas atkritumus Rīgas brīvastas akvatorijā),
- OU „Tank Clean” (savāc kuģu radītos naftas atkritumus Rīgas brīvastas akvatorijā),
- SIA „Bunkering Liepāja Ltd”,
- Skultes ostas pārvalde,

kurus SIA „Corvus Company” apkalpo, savācot no tiem kuģu radītos naftas atkritumus, vēršot uzmanību uz to, ka četru no minētajiem pieciem klientiem atrašanās vieta ģeogrāfiski ir tuvāka Rīgai vai atrodas Rīgā. Ievērojot to, ka atkritumus nodot pārstrādei Latvijā ir iespējams tikai divās vietās – Rīgā un Ventspilī, un to, ka šo pilsētu starpā attālums ir 201,5 km, kas uzskatāms par būtisku attālumu, Iesniedzējs secina, ka attālums uzskatāms par būtisku pazīmi konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanā;

2) SIA „Corvus Company” norāda, ka šobrīd, bez jebkāda objektīva pamata, ir liegta iespēja savāktos atkritumus nodot pārstrādei Rīgā, SIA „Eko Osta”. Vienīgā iespēja nodot atkritumus pārstrādei ir, vedot tos uz attīrīšanas iekārtām, kas atrodas Ventspilī jeb citā ģeogrāfiskā tirgū. SIA „Eko Osta” un SIA „Corvus Company” ir Rīgā bāzētas kompānijas, kas līdz sadarbības pārtraukšanai pārsvarā savu darbību veica tajā pašā teritorijā, savā starpā konkurējot atkritumu savākšanas tirgū. SIA „Eko Osta” atteikuma

dēļ SIA „Corvus Company” pakalpojuma izmaksas sakarā ar nepieciešamību atkritumus nodot Ventspilī nesamērīgi pieauga³⁵;

3) Iesniedzējs 07.06.2012. sarunu protokolā par komercdarbības veikšanu Liepājas ostā norādīja: „SIA “Corvus Company” no 2011.gada sāka darboties arī Liepājas ostā (*).

3.2.3.2. Iesniedzēja noslēgtie līgumi par tā savāktu bīstamo atkritumu nodošanu citām komercsabiedrībām

Iesniedzēja 22.03.2011. vēstulei Nr.2/248 pievienoti:

1) Iesniedzēja un SIA „OVI Rīga” 01.12.2008. noslēgtais līgums Nr.10/12-08 „Par naftas produktus saturošo ūdeņu pieņemšanu attīrīšanai”, kura 1.punktā definēts tā priekšmets: (*). Līguma darbības termiņš noteikts tā 6.punktā: (*).

2) Iesniedzēja un a/s „Ventbunkers” 28.12.2009. noslēgtais līgums par rūpniecisko notekūdeņu pieņemšanas pārstrādei pakalpojumu sniegšanu, kura 1.punktā definēts tā priekšmets: (*).

3) līgumi ar: Vācijas komercsabiedrību „Baufeld-Oel GmbH” par atstrādāto eļļu pārdošanu (noslēgts 15.12.2008.)³⁶,

- Polijas komercsabiedrību „Port Service” par pie vairākām bīstamo atkritumu grupām (t.sk. 1302, 1305, 130403) piederošu bīstamo atkritumu pārdošanu (noslēgts 10.03.2010.)³⁷.

Iesniedzējs 16.11.2012. vēstulē Nr.2/187 informēja, ka 18.10.2012. Iesniedzējs ir noslēdzis sadarbības līgumu ar (*).

3.2.3.3. Ievērojot iepriekš minēto un lietā esošos pierādījumus, KP konstatē:

1) Iesniedzējs savāktos kuģu radītos naftas atkritumus saskaņā ar lietā esošā līguma nosacījumiem no 2010.decembra nodod attīrīšanai a/s „Ventbunkers”. Iesniedzējs norādījis, ka bīstamo atkritumu transportēšana uz a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām ir ekonomiski neizdevīga, būtisko transporta izmaksu, cilvēkresursu un laika patēriņa dēļ;

2) Iesniedzējs savāc bīstamos atkritumus: kuģu radītos naftas atkritumus Skultes ostas teritorijā, Salacgrīvas ostas teritorijā, arī no Liepājas ostas teritorijas³⁸,

3) Iesniedzējs kuģu radītos naftas atkritumus SIA „OVI Rīga” nenodod³⁹. Iesniedzējs saskaņā ar līguma nosacījumiem SIA “OVI Rīga” ir nodevis citu grupu (klašu) naftas produktus saturošos atkritumus;

4) Iesniedzējs naftas produktus saturošos atkritumus, t.sk. kuģu radītos naftas atkritumus, saskaņā ar lietā esošo līgumu nosacījumiem pārdod komercsabiedrībām citās valstīs (Vācija, Polija), saņemot par to samaksu. KP uzskata, ka naftas produktus saturošo atkritumu pārdošana nav uzskatāma par aizvietojamu ar pakalpojumu, kuru saskaņā ar līguma nosacījumiem Iesniedzējam sniedz (vai sniedz) SIA “Eko Osta” vai a/s „Ventbunkers” (minētās sabiedrības atkritumus pieņem, un Iesniedzējs par šo

³⁵ SIA „Corvus Company” 30.06.2011. vēstule Nr.2/237

³⁶ Trade Contract & Purchasing Contract of USED ENGINE OIL (...) (*) (Tulkots no angļu valodas: „Lietotu motoreļļu tirdzniecības & pirkšanas līgums (...) (*)).

³⁷ Контракт Nr.3-10 „(*)” (Tulkots no krievu valodas: Līgums Nr.3-10 (*)

³⁸ saskaņā ar LVGMC un Iesniedzēja sniegto informāciju

³⁸ saskaņā ar LVGMC un Iesniedzēja sniegto informāciju

³⁹ SIA „Corvus Company” 19.04.2011. vēstule Nr.2/267, lietas 2.sējuma 94.-95.lp. SIA „Ovi Rīga” 23.05.2012. vēstulē norāda, ka 2009 – 2011.gadā tās attīrīšanas iekārtās SIA „Corvus Company” nav nodevusi 130403 klases atkritumus, kā arī paskaidro, ka tās rīcībā esošās atkritumu attīrīšanas iekārtas, ievērojot to jaudu, tiek izmantotas pamatā saistīto uzņēmumu apkalpošanai

pakalpojumu – atkritumu pieņemšanu, samaksā). No lietā esošās informācijas secināms, ka pārdošanai ir derīgi tikai noteikta veida atkritumi, t.i., naftas produktu saturošie atkritumi ar augstu naftas koncentrāciju, turpretim attīrīšanai nodoti pamatā tiek kuģu radītie naftas atkritumi ar augstu ūdens koncentrāciju.

3.2.4. Citu personu sniegtā informācija par kuģu radīto naftas atkritumu savākšanu, pārvadāšanu un attīrīšanas iespējām

1) VVD 13.06.2012. sarunu protokolā sniedza informāciju, ka Latvijā ir trīs attīrīšanas iekārtas (SIA “Eko Osta”, a/s “Ventbunkers”, Liepājas SEZ), kas var attīrīt naftu saturošos kuģu radītos atkritumus;

2) Liepājas SEZ pārstāvis 18.05.2012. sarunu protokolā sniedza šādu informāciju:

- Liepājas SEZ teritorijā kuģu radītos atkritumus pieņem SIA “Marina Bunker” (iepriekš SIA “Bunkering Liepāja”). SIA “Corvus Company” no 04.07.2011. ir noslēgts līgums par komercdarbības veikšanu – naftu saturošo ūdeņu savākšanu no kuģiem. 2010.gadā Liepājas SEZ kuģu radītos naftas atkritumus savāca SIA “Liepāja Bunkering”, SIA “Corvus Company” – 2011.gadā savāca kuģu radītos atkritumus, bet nenodeva Liepājas SEZ attīrīšanas iekārtās,

- 2009., 2010.gadā Liepājas SEZ no citām ostām nav saņēmti kuģu radītie naftas atkritumi,

- SIA “Corvus Company” nav vērsusies 2009., 2010.gadā, lai noslēgtu līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, kas savākti citās ostās, ir sāktas sarunas 2012.gadā par notekūdeņu nodošanu,

- Liepājas SEZ nenodod Liepājas ostā savāktos kuģu radītos naftas atkritumus SIA “Eko Osta” un a/s “Ventbunkers”.

3) Ventspils brīvdostas pārvalde 15.02.2012. vēstulē Nr.A/VU/DP-3.1/252 sniedza informāciju: Ventspils ostas teritorijā ienākošo kuģu radītos naftas atkritumus, kas klasificēti pēc MARPOL 73/78 I pielikuma, nodod Ventspils brīvdostas pārvaldes piesārņoto ūdeņu savācēju kuģiem, un no šiem kuģiem naftu saturošie atkritumi tiek novadīti uz a/s “Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām attīrīšanai.

4) RBP 29.02.2012. vēstulē Nr.1-09/411 sniedza informāciju: 2009., 2010., 2011.gadā Rīgas brīvdostā kuģu nodotie atkritumi, kas atbilst MARPOL 73/78 I pielikumam, tika nodoti SIA “Eko Osta” attīrīšanai Rīgas brīvdostas ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšanas iekārtās. Uz citu komercsabiedrību attīrīšanas iekārtām MARPOL 73/78 I pielikuma kuģa radītie atkritumi attiecīgajā laika posmā netika nodoti.

3.2.5. Kuģu radīto naftas atkritumu savācēju viedoklis par SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” sniegtajiem pakalpojumiem

KP ieguva informāciju no komersantiem, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, kā arī komersantiem, kas darbojas kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas tirgū ar mērķi iegūt informāciju par konkrēto tirgu.

Informācija tika pieprasīta un saņemta no SIA „Vides konsultāciju Birojs – Serviss” (29.10.2012. vēstule)⁴⁰, SIA „Komandor” (02.11.2012. vēstule Nr.137)⁴¹, SIA „Ekovalis Latvija” (06.11.2012. vēstule)⁴², SIA „Baltik Eko Group” (05.11.2012. vēstule Nr.10-02/12/133)⁴³, SIA „Sistematik” (06.11.2012. vēstule Nr.SO611)⁴⁴.

Minētās komercsabiedrības sniedza šādu informāciju:

1) par SIA „Eko Osta” piemēroto cenu 2010., 2011., 2012.gadā par 130403 klases atkritumu pieņemšanu utilizācijai attīrīšanas iekārtās:

- LVL (*) (SIA „Baltik Eko Group” un SIA „Sistematik”),
- LVL (*) (SIA „Vides Konsultāciju Birojs-Serviss”),
- EUR (*) plus transporta izdevumi LVL (*) (SIA „Komandor”),
- nav savācis 130403 klases atkritumus (SIA „Ekovalis Latvija”).

2) par iespējam nodot kuģu radītos naftas atkritumus attīrīšanai a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās no 2010.gada līdz šī lēmuma pieņemšanas brīdim:

- a/s „Ventbunkers” cenas attiecībā uz 160708 un 130506 klašu atkritumiem tika nosauktas daudz augstākas nekā tās bija SIA „Eko Osta”. Līdz šim brīdim nav bijusi vajadzība meklēt alternatīvu attiecībā uz 130403 klases atkritumu apsaimniekošanu Ievērojot kuģu radīto atkritumu transportēšanas izdevumus, laika patēriņa, darbaspēka izmaksas, šos atkritumus vest uz a/s „Ventbunkers” nav izdevīgi. Galvenie apsvērumi (priekšrocības), kuru dēļ uzņēmums kā savākto kuģu radīto naftas produktu attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju ir izvēlējis SIA „Eko Osta”, ir finansiāli izdevīgākais piedāvājums šobrīd, ilgstoša un produktīva sadarbība, individuāla pieeja pie klienta, pakalpojumu izpildes ātrums, lojalitāte un profesionalitāte, transportēšanas izdevumi, attālums, darbaspēka, laika patēriņa izdevumi, atļauju un apjomu esamība. Ja SIA „Eko Osta” ievērojami paaugstinās savu pakalpojumu cenas un a/s „Ventbunkers” cenas būs adekvātas, pieejamas un ievērojami zemākas nekā SIA „Eko Osta”, ja a/s „Ventbunkers” būs visi ar likumu un normatīvajiem aktiem nepieciešamie dokumenti, un būs izdevīgi gan transportēšanas pakalpojumi, gan laika patēriņš, gan darbaspēka izmaksas, tad SIA „Baltik Eko Group” izvēlēšies par savākto kuģu radīto naftas produktu atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju a/s „Ventbunkers” (SIA „Baltik Eko Group”);

- lai rastu iespēju nodot 130403 klases atkritumus pārstrādei un utilizācijai a/s „Ventbunkers”, SIA „Komandor” jābūt savākšanas un transportēšanas atļaujai uz a/s „Ventbunkers”, bet šobrīd SIA „Komandor” ir savākšanas un transportēšanas atļauja tikai uz SIA „Eko Osta”. SIA „Komandor” izskatīja iespēju nodot atkritumus a/s „Ventbunkers”, tomēr, ņemot vērā transporta izdevumus līdz Ventspilij un atpakaļ, utilizācijas cena par 1 m³ a/s „Ventbunkers” ir 2,26 reizes augstāka nekā SIA „Eko Osta”. Cena par 1 m³ utilizāciju a/s „Ventbunkers” ir ekonomiski neizdevīga (ņemot vērā transporta izdevumus), jo tā ir gandrīz 2,26 reizes augstāka, salīdzinot ar SIA „Eko Osta” cenu. SIA „Komandor” pamatdarbību veic Rīgas brīvdostas teritorijā. Var tikt izskatīta sadarbība ar a/s „Ventbunkers”, bet tikai ar noteikumu, ja cena par 1 m³ utilizāciju būs ~ (*) EUR/m³ (ieskaitot transporta izdevumus un PVN 21%). SIA

⁴⁰ Savāc kuģu radītos naftas atkritumus Skultes, Salacgrīvas ostās

⁴¹ Savāc kuģu radītos atkritumus Rīgas brīvdostas teritorijā

⁴² 2010.-2012. nav savākusi/nodēvusi kuģu radītos naftas atkritumus, saskaņā ar interneta vietnē www.ekovalis.lv esošo informāciju pamatā darbojas Liepājas reģionā

⁴³ Savāc kuģu radītos naftas produktu atkritumus Rīgas brīvdostas teritorijā

⁴⁴ Savāc kuģu radītos naftas produktu atkritumus Rīgas brīvdostas teritorijā

„Komandor” par stratēģisko partneri izvēlējās SIA „Eko Osta”, jo tā atrodas tuvāk, ir iespēja operatīvāk veikt darbību, ir labvēlīgāka tās piedāvātā konkurences cena;

- nav izvērtēta iespēja nodot SIA „Sistematik” savāktos kuģu radītos naftas atkritumus attīrīšanai a/s „Ventbunkers”. SIA „Sistematik” ieskatā SIA „Eko Osta” sniegtie kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumi vispārīgi ir savstarpēji aizvietojami ar a/s „Ventbunkers” sniegtajiem pakalpojumiem, jo abi uzņēmumi piedāvā pieņemt uzglabāšanai vai apsaimniekot atkritumus to attīrīšanas iekārtās. Tomēr, ciktāl tas attiecas uz SIA „Sistematik”, SIA „Eko Osta” kā savākto kuģu radīto naftas produktu atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzējs izvēlēts, jo SIA „Sistematik” galvenā darbība notiek Rīgas kuģu remonta rūpnīcā ;

- nav izvērtēta iespēja nodot SIA „Vides Konsultāciju Birojs-Serviss” savāktos kuģu radītos naftas atkritumus a/s „Ventbunkers”. SIA „Vides Konsultāciju Birojs-Serviss” ieskatā vispārīgi SIA „Eko Osta” sniegtie atkritumu attīrīšanas pakalpojumi ir savstarpēji aizvietojami ar a/s „Ventbunkers” sniegtajiem pakalpojumiem, jo abi uzņēmumi apsaimnieko ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu attīrīšanas iekārtās. Tomēr, ciktāl tas attiecas uz SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Serviss”, kā galvenais apsvērums, kāpēc SIA „Eko Osta” ir izvēlēta kā tās savākto kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzējs, ir – attālums no atkritumu radītāja (SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Serviss”).

3) par komersantu rīcību modelējot situācijas, kad SIA „Eko Osta” paaugstinātu kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma cenu (vai un kādos gadījumos a/s „Ventbunkers” tiktu izvēlēts kā alternatīvs pakalpojuma sniedzējs):

- tā kā a/s „Ventbunkers” un SIA „Eko Osta” ir līdzvērtīgi attīrīšanas iekārtu operatori, gadījumā, ja mainītos kādi no esošajiem pieņemšanas kritērijiem, SIA „Sistematik” izvērtētu šādu gadījumu individuāli;

- gadījumā, ja a/s „Ventbunkers” un SIA „Eko Osta” cenas par analogisku pakalpojumu būtu vienādas un a/s „Ventbunkers” piedāvātā cena paliktu nemainīga, bet SIA „Eko Osta” palielinātu pakalpojuma cenu pat par 50-100%, SIA „Baltik Eko Group” neizvēlētos a/s „Ventbunkers” sniegtos atkritumu attīrīšanas pakalpojumus sakarā ar transportēšanas izdevumiem.

SIA „Baltik Eko Group” izvēlētos a/s „Ventbunkers” sniegtos pakalpojumus, ja atkritumi tiktu transportēti no reģiona, kas ir tuvāk pie a/s „Ventbunkers” (piemēram, Ventspils);

- gadījumā, ja a/s „Ventbunkers” un SIA „Eko Osta” cenas sākotnēji būtu vienādas, un a/s „Ventbunkers” piedāvātā cena paliktu nemainīga, bet SIA „Eko Osta” palielinātu pakalpojuma cenu pat par 50-100%, SIA „Ekovalis Latvija” neizvēlētos SIA „Eko Osta” sniegtos atkritumu attīrīšanas pakalpojumus. Gadījumā, ja a/s „Ventbunkers” sniegtā pakalpojuma cena būtu par 30-40% zemāka nekā SIA „Eko Osta” piedāvātā cena, un a/s „Ventbunkers” piedāvātā cena paliktu nemainīga, bet SIA „Eko Osta” paaugstinātu pakalpojuma cenu pat par 50-100%, SIA „Ekovalis Latvija” neizvēlētos SIA „Eko Osta” sniegtos atkritumu attīrīšanas pakalpojumus;

- gadījumā, ja a/s „Ventbunkers” un SIA „Eko Osta” cenas būtu vienādas, un a/s „Ventbunkers” piedāvātā cena paliek nemainīga, bet SIA „Eko Osta” palielinātu pakalpojuma cenu pat par 50-100%, SIA „Komandor” neizvēlētos a/s „Ventbunkers” sniegtos atkritumu attīrīšanas pakalpojumus. A/s „Ventbunkers” sniegtais pakalpojums tiktu izvēlēts, ja SIA „Eko Osta” palielinātu cenu par pakalpojumu sniegšanu trīs reizes. Gadījumā, ja a/s „Ventbunkers” sniegtā pakalpojuma cena būtu par 30-40% zemāka nekā SIA „Eko Osta” piedāvātā cena, un a/s „Ventbunkers” piedāvātā cena paliktu nemainīga, bet SIA „Eko Osta” paaugstinātu pakalpojuma cenu pat par 50-100%, SIA

„Komandor” neizvēlētos a/s „Ventbunkers” sniegtos kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumus. A/s „Ventbunkers” sniegtais pakalpojums tiktu izvēlēts, ja tā piedāvātā cena par pakalpojumu sniegšanu būtu trīs reizes zemāka par SIA „Eko Osta” piedāvāto cenu SIA „Komandor”;

- nav iespējams atbildēt, jo ir vēl citi aspekti, kas ietekmē izvēli (SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Seviss”).

3.2.6. Ievērojot konstatēto, KP secina, ka komercsabiedrības, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, pamatā nav interesējušās par iespējam mainīt esošo kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju. Kā pamata argumentu, kāpēc komercsabiedrības, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, par sadarbības partneri nav izvēlējušās a/s „Ventbunkers”, ir to komercdarbības veikšanas (kuģu radīto atkritumu savākšanas) vieta un SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtu atrašanās vieta, t.i., iespēja saņemt kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu tuvāk minēto atkritumu rašanās vietai. Kā būtisku argumentu, kādēļ a/s „Ventbunkers” SIA „Komandor” un SIA „Baltik Eko Group” ieskatā nav izvēlēts par kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju, ir transporta izmaksas, transportējot kuģu radītos naftas atkritumus uz a/s „Ventbunkers”, un a/s „Ventbunkers” noteiktā cena par minēto atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanu. Neviena no aptaujātajām komercsabiedrībām kopš to darbības sākuma nav mainījušas esošo pakalpojumu sniedzēju (t.i., SIA „Eko Osta”), kas papildus apliecina augstu pārslēgšanās barjeru esamību, uz ko norādījuši minētie komersanti. Lai arī atsevišķi komersanti (SIA „Sistematik”, SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Seviss”) norādījuši, ka SIA „Eko Osta” pakalpojumi ir vispārīgi savstarpēji aizvietojami ar a/s „Ventbunkers” sniegtajiem pakalpojumiem, jo abi uzņēmumi piedāvā pieņemt uzglabāšanai vai apsaimniekot atkritumus to attīrīšanas iekārtās, tomēr individuāli, novērtējot konkrētos apstākļus, aizstājamības praktisku iespēju minētie uzņēmumi nav saskatījuši.

Tādējādi KP ieskatā SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtu ģeogrāfiskās atrašanās vietas, attālums starp abām komercsabiedrībām piederošajām attīrīšanas iekārtām, kā arī minēto iekārtu attālums no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas vietas uzskatāms par būtisku apstākli konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanā. Komercsabiedrību, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, viedoklis un sniegtā informācija, ievērojot arī Eiropas Komisijas *paziņojumā par jēdziena „konkrētais tirgus” definīciju Kopienas konkurences tiesībās* norādīto, apstiprina, ka Rīgā un citās Latvijas ostās (Ventspils, Liepāja), kurās ir attīrīšanas iekārtas, savākto kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanas tirgi ir savstarpēji nodalāmi.

3.2.7. Latvijā esošo kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas iekārtu operatori par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai

1) SIA “Eko Osta” 31.10.2012. vēstulē Nr.181/10-12v ir norādījuši:

- savākšanas un pārstrādes pakalpojumi veido katrs savu pakalpojumu tirgu. Aprēķinot izdevumus, kas rodas komersantam, jāņem vērā izmaksas ne tikai autotransportam, bet arī ūdens transportam. Pārvadājot atkritumus ar ūdens transportu, būtiski samazinās transporta izmaksas. Tā kā pārvadāšanas pakalpojums ir cits tirgus segments, komersantiem ir iespēja izvēlēties – veikt transportēšanu pašam vai izmantot citu komersantu starpniecību. Atkritumus var pārvadāt komersants, kas saņēmis atļauju atkritumu pārvadāšanai, piemēram, SIA „Sistematik”, SIA „Vides konsultāciju Birojs-Serviss”, SIA „Komandor” un citi komersanti. SIA „Corvus Company” biznesa modelis iespējams, būtiski sadārdzina transportēšanas izmaksas, radot papildu finansiālo slogu.

Atbildot uz iepriekš minēto argumentu, KP norāda, ka konkrētajā lietā tiek vērtēts kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas tirgus, un minētais konkrētais tirgus ir saistīts ar citiem konkrētajiem tirgiem: kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgu, kuģu radīto naftas atkritumu pārvadāšanas konkrēto tirgu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz minētās klases atkritumu nogādāšanu no to savākšanas vietām uz attīrīšanas vietām pa sauszemi, izmantojot autotransportu. Savākto kuģu radīto naftas atkritumu transportēšana, izmantojot savācējkuģi, nav aizvietojama ar transportēšanu, izmantojot autotransportu. Savācējkuģis, ņemot vērā tā tehniskās īpašības, ir paredzēts darbībai ostas teritorijā, lai savāktu atkritumus no kuģiem, nevis atkritumu transportēšanai no vienas ostas uz otru. Atkritumu transportēšana ar kuģi nav aizvietojama ar atkritumu transportēšanu, izmantojot autotransportu, ne no laika, ne izmaksu viedokļa, uz ko norādījis arī Iesniedzējs (02.11.2012. sarunu protokols ar SIA „Corvus Company” pārstāvjiem).

2) SIA “Eko Osta” 16.11.2012. vēstulē Nr.198/11-12v norāda: 130403 klases atkritumi tika pieņemti, pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti ar citiem komersantiem. SIA “Eko Osta” visiem līgumpartneriem piemēro vienādu atkritumu pieņemšanas cenu, t.i., (*) Ls/m³ par 130403 klases atkritumu pieņemšanu. Piemērotās atlaides ir ietekmējis nododamo atkritumu apjoms, t.i., ja tiek nodots vairāk par (*), tiek piemērota zemāka cena. Pastāv arī citi kritēriji atlaižu piemērošanai, ko SIA “Eko Osta” saskaņo kopā ar klientu, piemēram, (*). SIA “Eko Osta” biznesa modelī ietilpst komunikācija ar klientu pirms pakalpojuma sniegšanas, tādēļ pakalpojums jāvērtē kompleksi.

Attiecībā uz SIA “Eko Osta” norādi par piemēroto cenu par 130403 klases atkritumu pieņemšanu attīrīšanai, ievērojot lietā esošo informāciju, KP secina, ka SIA “Eko Osta” par minētā pakalpojuma nodrošināšanu saviem klientiem piemēro cenu (*) Ls/m³, un minētā cena nav mainījusies no 2010.gada. Saskaņā ar to, ka kā kritērijs zemākas cenas piemērošanai ir noteikts (*), KP secina, ka visas komercsabiedrības, kas SIA “Eko Osta” ir nodevušas un nodod kuģu radītos naftas atkritumus, tos ir nodevušas, ievērojot minētos kritērijus.

3) SIA “Eko Osta” 29.11.2012. vēstulē Nr.215/11-12v iesniedza informāciju par Ventspils brīvdostas izsludināto konkursu gan 2011.gadā, gan saņemto uzaicinājumu piedalīties cenu aptaujā par šī paša līguma priekšmeta izpildi nākošajā gadā. SIA “Eko Osta” ieskatā minētais liecina, ka Latvijas Republika ir viens ģeogrāfiskais tirgus. Minētajai SIA “Eko Osta” vēstulei pievienoti:

a) Ventspils brīvdostas pārvaldes 29.11.2012. vēstule Nr.A/VU/DP-7.1/1560-1, kurā izteikts lūgums informēt par SIA “Eko Osta” iespējām veikt naftu saturošo ūdeņu pieņemšanu no Ventspils brīvdostas pārvaldes kuģiem “Užava” un “Venta”, paredzamais naftu saturošo ūdeņu apjoms gadā līdz 4000 m³;

b) izdruka no elektroniskajā pastā saņemtās vēstules (nosūtīta 07.11.2011.), kurā norādīts, ka Ventspils brīvdostas pārvalde rīko cenu aptauju “Saimniecisko notekūdeņu (MARPOL 73/78 Konvencijas IV pielikums) savākšana, transportēšana un novadīšana saimniecisko ūdeņu pieņemšanas kolektorā no Ventspils brīvdostas kuģa “Užava”, norādot arī saimniecisko notekūdeņu analīžu rezultātus, kā arī cenu aptauju “Naftas produktus saturošo ūdeņu savākšana no Ventspils brīvdostas kuģiem “Užava”, “Venta”, norādot arī piesārņojumu, kādu satur naftas produktus saturošie ūdeņi”;

c) 21.09.2011. SIA "Eko Osta" un Ventspils brīvostas pārvaldes līgums Nr.22/09-A, kura priekšmets definēts: (*)⁴⁵ ⁴⁶.

KP noraida SIA „Eko Osta” iebildumus, ka tās norādīto apstākļu un iesniegto materiālu dēļ ģeogrāfiskais tirgus ir paplašināms, aptverot visu Latviju. KP norāda, ka gan minētā cenu aptauja, gan 21.09.2011. noslēgtais līgums attiecas uz tādu kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai, kuru piesārņojuma līmenis (apjoms) ir palielināts un kuri nav piemēroti attīrīšanai a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās. Minēto apstiprina Ventspils brīvostas pārvaldes sniegtā informācija (15.02.2012. vēstule Nr.A/VU/DP-3.1/252, 26.04.2012. vēstule Nr.A/JN/DP-3.1/625) norādot, ka, *“gadījumos, kad kuģu radītajos atkritumos tiks pārsniegtas a/s “Ventbunkers” noteiktās piesārņojuma normas, kuģu radītie atkritumi tiks nodoti uz SIA “Eko Osta” (Līgums Nr.22/09-A 21.09.2011.).”* Līdz ar to SIA “Eko Osta” sniegtā informācija nevis liecina par to, ka kuģu radīto naftas atkritumu tirgus ir paplašināms, dēļ tā ka SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” piedāvātie pakalpojumi ir savstarpēji aizvietojami, bet gan norāda, - tā kā SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtas spēj attīrīt kuģu radītos naftas atkritumus ar lielāku piesārņojuma pakāpi, salīdzinot ar a/s “Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām, pieņemot no kuģiem paaugstināta piesārņojuma kuģu radītos naftas atkritumus, tie var tikt nodoti SIA „Eko Osta”. Tajā pašā laikā norādāms, ka Ventspils brīvostas pārvalde ir apstiprinājusi, ka *pagaidām šis pakalpojums nav izmantots un atkritumi, kas radušies pēc MARPOL 73/78 I pielikuma, tiek nodoti a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās.*

Attiecībā uz 07.11.2011. nosūtīto elektronisko vēstuli norādāms, ka vēstulē minētā cenu aptauja attiecas uz MARPOL 73/78 IV pielikumu, t.i., notekūdeņiem, kas nav šīs lietas izpētes objekts, turklāt SIA „Eko Osta” nav iesniegusi pierādījumus, ka šajā cenu aptaujā ir piedalījusies.

Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka ar SIA “Eko Osta” 29.11.2012. vēstuli Nr.215/11-12v iesniegtie argumenti nav uzskatāmi par pamatojumu konkrētā ģeogrāfiskā tirgus paplašināšanai.

3.2.8. A/s „Ventbunkers” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai

1) a/s „Ventbunkers” pamatdarbība ir naftas produktu pārkraušana, naftas produktu tirdzniecība, ostas pakalpojumu sniegšana kuģiem piestātnēs un notekūdeņu attīrīšana, pieņemot tos no kuģiem a/s „Ventbunkers” piestātnēs. Savās attīrīšanas iekārtās a/s „Ventbunkers” pieņem arī šķidros ūdeni saturošos atkritumus, kas tai tiek piegādāti ar autocisternām, t.sk. 130403 klases u.c. klašu atkritumus atbilstoši a/s „Ventbunkers” izsniegtajai piesārņojošās darbības atļaujai. Šobrīd šādu atkritumu apjoms no kopējā attīrītā notekūdens apjoma a/s „Ventbunkers” iekārtās veido (*) īpatsvaru un ieņēmumi no šo ūdeņu attīrīšanas veido (*) īpatsvaru no a/s „Ventbunkers” kopējā apgrozījuma. Sekojoši a/s „Ventbunkers” neuzskata 130403 klases atkritumu attīrīšanu par savu būtisku pamatdarbības veidu un neveic šī tirgus padziļinātu izpēti ar mērķi identificēt savus konkurentus. A/s „Ventbunkers” neuzskata SIA „Eko Osta” par būtisku konkurentu 130403 klases atkritumu attīrīšanā;

2) a/s „Ventbunkers” nav zināms neviens cits uzņēmums Ventspilī, kas pieņemtu attīrīšanai ar autocisternu piegādātus šķidros 130403 klases atkritumus. A/s

⁴⁵ (*)

⁴⁶ (*)

„Ventbunkers” nav identificēti uzņēmumi, kas būtu uzskatāmi par būtiskiem tās konkurentiem šo pakalpojumu jomā;

3) (*) Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus attiecībā uz 130403 klases atkritumu pieņemšanu attīrīšanai, citu uzņēmumu tarifi netiek uzskatīti par noteicošo faktoru tarifu lieluma izvēlē. A/s „Ventbunkers” tarifs šķidro 130403 klases (arī citu klašu) atkritumu gan 2010.gadā, gan 2011.gadā, gan 2012.gadā bija (*) Ls/m³ (bez PVN), un šis tarifs šajā laika posmā nav mainīts. 2012.gadā tarifs par šķidro atkritumu pieņemšanu attīrīšanai, ja tas piegādāts ar autotransportu (t.sk. 130403 klases atkritumiem) palielināts tikai uzņēmuma SIA „Corvus Company”, ar kuru a/s „Ventbunkers” valde, kas bija reģistrēta Uzņēmumu reģistrā 2010., 2011.gadā, bija noslēgusi līgumu, kas paredzēja minētajam pakalpojumam piemērot tarifu, kas bija krietni zemāks par citiem uzņēmumiem piemēroto tarifu par identisku pakalpojumu;

4) a/s „Ventbunkers” ir iespējas sniegt šķidro atkritumu attīrīšanas pakalpojumus, ja tie piegādāti ar autotransportu arī citiem klientiem, ne tikai SIA „Corvus Company” (atbilstoši a/s „Ventbunkers” izsniegtajai piesārņojošās darbības atļaujai), un a/s „Ventbunkers” šobrīd ir vairāki līgumi par šādu pakalpojumu sniegšanu, tomēr tieši 130403 klases atkritumus 2012.gadā ir piegādājusi tikai SIA „Corvus Company”. (*);

3.2.9. Liepājas SEZ pārvalde par kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanu (Liepājas SEZ pārvalde 07.11.2012. vēstulē Nr.1.-3./R/648//610)

1) Liepājas SEZ pārvaldes veiktās izmaiņas piesārņojošās darbības atļaujā ļauj Liepājas SEZ pārvaldes attīrīšanas iekārtās pieņemt 130403 klases atkritumus, ko Liepājas ostas teritorijā ir savākusi SIA „Corvus Company”⁴⁷. Izmaiņas ļauj pieņemt atkritumus, kas radušies ārpus Liepājas ostas teritorijas, no Liepājas ostas uzņēmumiem, katru gadījumu atsevišķi saskaņojot.⁴⁸ Liepājas SEZ pārvaldes piesārņojošās darbības atļaujā nav noteikts, kāds daudzums tiks pieņemts no kāda konkrēta uzņēmuma. Liepājas SEZ pārvaldes attīrīšanas iekārtas pamata uzdevums ir apkalpot kuģus sanitāro maksu ietvaros. Visus atkritumus no kuģiem, kas veidojas sanitārās maksas ietvaros, apkalpo SIA „Marin bunker” un SIA „Eko Kurzeme”.

2) SIA „Corvus Company” nav nodevusi kuģu radītos naftas atkritumus Liepājas SEZ pārvaldes attīrīšanas iekārtās.

3.2.10. Par kuģu radīto naftas atkritumu transportēšanas iespējām uz a/s „Ventbunkers” un Liepājas SEZ (Iesniedzēja 30.06.2011. vēstule Nr.2/237, 08.10.2012. vēstule, 02.11.2012. sarunu protokols)

- analizējot pazīmi „apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem”, konkrētajā gadījumā jāvērtē, vai attālumš, ko veic komersanti, kas nodarbojas ar šāda veida pakalpojumu sniegšanu Rīgā un tās apkārtnē, un attālumš, ko veic komersanti, kas sniedz šādus pakalpojumus, piemēram, Liepājā vai Ventspilī, līdz atkritumu pārstrādes vietai ir uzskatāms par līdzīgu visiem šā tirgus dalībniekiem. Ievērojot to, ka atkritumus nodot pārstrādei Latvijā ir iespējams tikai divās vietās⁴⁹ –

⁴⁷ Liepājas SEZ pārvaldes 07.11.2012. vēstule Nr.1.-3/R610//648

⁴⁸ Tā kā SIA „Corvus Company” darbojas arī Liepājas ostā, savācot kuģu radītos naftas atkritumus, tad no SIA „Corvus Company” Liepājas SEZ attīrīšanas iekārtās var pieņemt arī tos atkritumus, ko minētā komercsabiedrība savākusi citās ostās, katru gadījumu iepriekš saskaņojot

⁴⁹ Situācija līdz 02.08.2012., kad Liepājas SEZ saņēma atļauju pieņemt attīrīšanai kuģu radītos naftas atkritumus, ja tie vesti no sauszemes, piemērojot kodu 130403

Rīgā un Ventspilī, un to, ka šo pilsētu starpā attālums ir 201,5 km, kas uzskatāms par būtisku attālumu, jāsecina, ka attālums uzskatāms par būtisku pazīmi konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanā,

- SIA „Corvus Company” bez jebkāda objektīva pamata ir liegta iespēja savāktos atkritumus nodot pārstrādei Rīgā, SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtās. Vienīgā iespēja nodot atkritumus pārstrādei ir, vedot tos uz attīrīšanas iekārtām, kas atrodas Ventspilī jeb citā ģeogrāfiskā tirgū. SIA „Eko Osta” un SIA „Corvus Company” ir Rīgā bāzētas kompānijas, kas pārsvarā savu darbību veic tajā pašā teritorijā, savā starpā konkurējot atkritumu savākšanas tirgū. SIA „Eko Osta” atteikuma dēļ SIA „Corvus Company” pakalpojuma izmaksas sakarā ar atkritumu nodošanu Ventspilī nesamērīgi pieaug, kļūst nekonkurētspējīgas un šāda veida komercdarbības turpināšana SIA „Corvus Company” rada zaudējumus. (*).

Atkritumu pārstrāde Rīgā un Ventspilī atšķiras ar to, ka uz SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtām dienas laikā iespējams piegādāt atkritumus ar autocisternu vismaz trīs reizes (iekraušana, brauciens, izkraušana), bet uz Ventspili var veikt tikai vienu braucienu dienā. SIA „Corvus Company” atkritumus savāc ne tikai pati, tos piegādā arī citi uzņēmumi. Tādējādi liegums atkritumus nodot pārstrādei SIA „Eko Osta” rada situāciju, ka SIA „Corvus Company”, kopš šis liegums radās, tiek traucēts (*) SIA „Corvus Company” rīcībā ir arī naftas produktu pārvadāšanas kuģis NEVO, ar kuru iespējams pārvadāt (*) atkritumu. Ar šo kuģi, šķērsojot Daugavu stundas laikā no SIA „Corvus Company” bāzes uz SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtām, dienā pārstrādei varētu nodot (*), bet tas nav iespējams SIA „Eko Osta” lieguma dēļ. Transportēt atkritumus ar kuģi uz Ventspili nav ekonomiski izdevīgi kuģa ilgā pārgājiena, degvielas, citu saistīto izmaksu dēļ.

Starpība, kas veidojas starp izmaksām, kas rodas, izmantojot a/s „Ventbunkers” pakalpojumus un SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtas ((*) LVL par katru m³), vairāk nekā dubulto izmaksas, nododot atkritumus a/s „Ventbunkers”, nevis SIA „Eko Osta”, vienlaikus ir uzskatāma arī par zaudējumiem, ko tādējādi cieš SIA „Corvus Company”, jo, nododot atkritumus pārstrādei Rīgā, SIA „Corvus Company” strādātu efektīvāk un ar peļņu, ko būtu iespējams ieguldīt SIA „Corvus Company” attīstībā.

- SIA „Corvus Company” 2009. un 2010. gadā bija savākusi (*) piesārņotos ūdeņus. SIA „Corvus Company” ir problēmas nodot savāktos kuģu radītos naftas atkritumus, jo saskaņā ar Iesniedzējam izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem, Iesniedzējs var savākt 2500 t 130403 klases atkritumus, bet a/s „Ventbunkers” no sauszemes drīkst pieņemt tikai 1500 t 130403 klases atkritumu, savukārt Liepājas SEZ pārvalde savās attīrīšanas iekārtās vispār nevar pieņemt 130403 klases atkritumus no sauszemes⁵⁰. Tādējādi Iesniedzējam ir problemātiski nodot attīrīšanai tā savāktos 130403 klases atkritumus.

2) Iesniedzējs 08.10.2012. vēstulē norādīja, kādas ir tā izmaksas kuģu radīto naftas atkritumu transportēšanai un attīrīšanai a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās (salīdzinājumā ar izmaksām, kādas varētu būt, ja līgums tiktu noslēgts ar SIA „Eko Osta”). Minētais izmaksu salīdzinājums atspoguļots 3.tabulā.

3.tabula*

⁵⁰ Situācija līdz 02.08.2012., kad Liepājas SEZ pārvalde saņēma atļauju pieņemt no sauszemes 130403 klases atkritumus

	Rīga, SIA „Eko Osta” ⁵¹	Ventspils, „Ventbunkers” A/S
Degvielas izmaksas (turp un atpakaļ ceļš)	(*)	(*)
Transportlīdzekļa vadītāja darba alga	(*)	(*)
Amortizācija	(*)	(*)
Atkritumu utilizācija (rēķinot par (*) m ³)	(*)	(*)
Bāzes uzturēšanas izmaksas, ko veido:	-	
bāzes apsardzes nodrošināšana	(*)	(*)
papildus izdevumi, kas rodas sakarā ar laikapstākļiem (ziemā sildīšana, lai iekrautu)	(*)	(*)
bāzes uzturēšana elektroenerģija	(*)	(*)
bāzes uzturēšana piebraukšanas ceļš	(*)	(*)
bāzes uzturēšana darba alga	(*)	(*)
nekustamā īpašuma nodoklis	(*)	(*)
Kopējās izmaksas	(*)	(*)
Izmaksa par 1 m ³ utilizāciju	(*)	(*)
Pārmaksa par 1 m³		(*)

* tabulā izmantoti SIA „Corvus Company” sniegtie aprēķini, salīdzinot izmaksas, kādas rodas, kuģu radītos naftas atkritumus transportējot attīrīšanai uz SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām

SIA „Corvus Company” cenas par atkritumu savākšanas (tālākai pārstrādei) pakalpojuma sniegšanu ir (*) latiem. Savukārt pirms a/s „Ventbunkers” paaugstināja cenu par atkritumu attīrīšanas pakalpojuma sniegšanu SIA „Corvus Company” cena par savākšanas pakalpojuma sniegšanu bija (*) latiem.

Turklāt SIA „Corvus Company” uzsver, ka šajā biznesā ir svarīgas ne tikai pakalpojuma sniegšanas izmaksas, bet arī laiks, kas tiek patērēts pakalpojuma sniegšanai (savākšanai, izkraušanai un transportēšanai). Ņemot vērā to, ka SIA „Corvus Company” atkritumu uzglabāšanas rezervuāri atrodas Rīgā, svarīgi ir pēc iespējas efektīvāk izmantot laiku pakalpojuma sniegšanai, jo autotransporta tilpums, ar kuru tiek savākti un transportēti atkritumi, ir ierobežots. Katra uzņēmuma uzdevums ir savākt pēc iespējas lielāku atkritumu apjomu. Līdz ar to būtu efektīvāk un loģiskāk no atkritumu uzglabāšanas vietas atkritumus vest uz attīrīšanas iekārtām, kas atrodas Rīgā, nevis Ventspilī. Jānorāda, ka patērētais laiks (t.sk. iekraušana, izkraušana, ceļā pavadītais laiks), ja atkritumi būtu nododami Rīgā sastādītu 2,7 stundas; savukārt, veicot tādas pašas darbības, vedot atkritumus uz Ventspili, prasa 7,7 stundas. Jau minētais apstāklis vien nostāda SIA „Corvus Company” nevienlīdzīgā situācijā salīdzinājumā ar uzņēmuma konkurentiem, ar kuriem SIA „Eko Osta” ir noslēgts līgums un kuri attiecīgi ved kuģu radītos naftas atkritumus attīrīšanai uz Rīgu, nevis uz Ventspili.

Izvērtējot Iesniedzēja iepriekš minētos argumentus, KP konstatēja:

⁵¹ SIA „Corvus Company” rīcībā nav informācijas par SIA „Eko Osta” aktuālām cenām par pakalpojuma sniegšanu. Līdz ar to tabulā ir atspoguļota informācija par pēdējo SIA „Corvus Company” zināmo SIA „Eko Osta” cenu par 130403 klases atkritumu pieņemšanu tālākai attīrīšanai.

1) bāzes uzturēšanas izmaksas uz Iesniedzēja sniegtajiem pakalpojumiem KP ieskatā jāattiecinā neatkarīgi no tā, uz kurām attīrīšanas iekārtām tiek nogādāti kuģu radītie naftas atkritumi. 02.11.2012. sarunu protokolā Iesniedzējs norādīja, ka (*) KP uzskata, ka Iesniedzēja minētais arguments par bāzes uzturēšanas izmaksu attiecināšanu nav objektīvs, jo saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas normatīvo regulējumu, ir aizliegts sajaukt bīstamos atkritumus, kas atbilst dažādām bīstamo atkritumu kategorijām, kā arī sajaukt bīstamos atkritumus ar sadzīves atkritumiem, un minētais norādīts arī SIA „Corvus Company” izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujā. Vienlaikus minētajā atļaujā arī norādīta prasība nodrošināt bīstamo atkritumu uzglabāšanas tvertņu marķēšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Tādējādi KP secina, ka, lai nodrošinātu iepriekš minēto prasību ievērošanu (t.i., tiktu nodrošināta savāktu bīstamo atkritumu atsevišķa uzglabāšana, tos nesajaucot), SIA „Corvus Company” kā bīstamo atkritumu uzglabātājam ir jānodrošina bīstamo atkritumu uzglabāšana atbilstoši normatīvajos aktos un izsniegtajā piesārņojošās darbības atļaujā minētajām prasībām. Tā kā ir aizliegts sajaukt bīstamos atkritumus, konkrētas klases bīstamajiem atkritumiem paredzētajā tvertnē drīkst uzglabāt vienas konkrētas klases bīstamos atkritumus – t.i., tvertnē, kas paredzēta kuģu radīto naftas produktu (vai 130403 klases) atkritumu uzglabāšanai, var uzglabāt tikai šī konkrētā veida atkritumus, un SIA „Corvus Company”, lai nodrošinātu piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumu izpildi, ir jānodrošina uzglabāšanas tvertnes, kas paredzēta kuģu radīto (jeb 130403 klases) atkritumu uzglabāšanai, esamība un apkalpošana savā uzglabāšanas bāzē neatkarīgi no tā, cik daudz minēto atkritumu un cik ilgi tie konkrētajā tvertnē tiek uzglabāti. Tādējādi tvertnes uzturēšanas un apkalpošanas izmaksas uzskatāmas par SIA „Corvus Company” pastāvīgajām izmaksām attiecībā uz minēto atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu.

2) papildus iepriekš minētajam KP konstatēja, ka, salīdzinot Iesniedzēja ar 30.06.2011. vēstuli Nr.2/237 un 08.10.2012. vēstuli Nr.08/2012_KP iesniegtās Iesniedzēja izmaksas, samazinājušās, piemēram, ir tādas izmaksas kā uz bāzes uzturēšanu attiecināmā darba alga, transportlīdzekļa vadītāja darba alga (attiecībā uz kuģu radīto naftas atkritumu transportēšanu uz a/s „Ventbunkers”). Attiecībā uz kuģu radīto naftas atkritumu transportēšanu uz a/s „Ventbunkers” ir palielinājušās kopējās degvielas izmaksas, t.i., ceļš turp un atpakaļ (*), nemainīgām paliekot degvielas izmaksām uz SIA „Eko Osta”, t.i., ceļš turp un atpakaļ (*). Nemainoties Iesniedzēja, SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” saimnieciskās darbības veikšanas vietu faktiskajām adresēm, izmantojot vienu un to pašu autotransportu kuģu radīto atkritumu transportēšanai no Iesniedzēja kuģu radīto atkritumu uzglabāšanas vietas uz SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām, noteiktā laika periodā degvielas izmaksas (turp un atpakaļ, ceļš) KP ieskatā var mainīties, ievērojot zināmu attiecību. Izvērtējot Iesniedzēja (ar iepriekš minētajiem dokumentiem) iesniegtās izmaksas minēto atkritumu transportēšanai uz SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers”, KP konstatēja, ka laika periodā 30.06.2011.-08.10.2012. degvielas izmaksas minēto atkritumu transportēšanai uz SIA „Eko Osta” nav mainījušās, bet transportēšanai uz a/s „Ventbunkers” – pieaugušas par 24%. Ņemot vērā iepriekš minēto, KP Iesniedzēja ar 08.10.2012. vēstuli iesniegto Iesniedzēja izmaksu sadaļu, kas attiecas uz kuģu radīto naftas atkritumu transportēšanu uz SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers”, uzskata par nepamatotu.

3) Iesniedzējs ir norādījis, ka atkritumu utilizācijas izmaksas (*) SIA „Eko Osta” ir (*), a/s „Ventbunkers” – (*), secinot, ka pārmaksa, transportējot kuģu radītos atkritumus uz a/s „Ventbunkers”, ir (*) LVL par 1m³. Iesniedzējs nav ņēmis vērā SIA „Eko Osta” 2011.gadā piemērotos tarifus, pieņemot kuģu radītos naftas atkritumus. Saskaņā ar SIA

„Eko Osta” 21.04.2011. vēstulē sniegto informāciju, SIA „Eko osta” 2011.gadā piemērotais tarifs bija (*) Ls/m³ (nevis (*) Ls/m³), kas bija lielāks par tarifu, ko a/s „Ventbunkers” piemēroja Iesniedzējam. Vienlaikus saskaņā ar komercsabiedrību, kas savāktos kuģu radītos naftas atkritumus nodod attīrīšanai SIA „Eko Osta”, sniegto informāciju, SIA „Eko Osta” piemērotais tarifs par minēto atkritumu pieņemšanu attīrīšanai 2010.-2012.gadā nav mainījies, un sastāda (*) Ls/m³. Tādējādi, modelējot situāciju par kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanu līdz 2012.gada 5.martam, kad a/s „Ventbunkers” noteiktā cena Iesniedzējam par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai tika pielīdzināta citiem uzņēmumiem par analogiskiem pakalpojumiem noteiktajai cenai, KP konstatēja, ka Iesniedzēja pārmaxsa par 1 m³ attīrīšanu, transportējot kuģu radītos naftas atkritumus uz a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām, bija (*) Ls/m³ jeb aptuveni 10%.

Pēc 05.03.2012. (kad a/s „Ventbunkers” pielīdzināja Iesniedzējam piemēroto cenu par kuģu radīto naftas atkritumu, kas vesti ar autotransportu, attīrīšanu, citiem uzņēmumiem piemērotai cenai par analogisku pakalpojumu), ievērojot Iesniedzēja 30.06.2011. vēstulē Nr.2/237 sniegto informāciju par transportēšanas izmaksām (degviela, ceļš turp un atpakaļ), Iesniedzēja 08.10.2012. vēstulē sniegto informāciju un citu komercsabiedrību, kas nodod kuģu radītos naftas atkritumus SIA „Eko Osta”, sniegto informāciju, KP konstatēja, ka pārmaxsa par 1 m³ attīrīšanu, transportējot kuģu radītos naftas atkritumus uz a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām, nevis nododot tos SIA “Eko osta”, ir (*) Ls/m³ jeb virs 50%.

Ievērojot turpmāk norādīto, iepriekš konstatētā izmaksu atšķirība (virs 50%), transportējot kuģu radītos naftas atkritumus uz a/s “Ventbunkers”, ir rādītājs, kas atbilst esošai tirgus situācijai, kā arī SIA „Corvus Company” situācijai, kopš SIA “Eko Osta” pārtrauca sadarbību ar to. A/s „Ventbunkers” 01.11.2012. vēstulē Nr.2-7/471 norādīja, ka tās noteiktais tarifs par kuģu radīto naftas atkritumu, kas vesti no sauszemes, , attīrīšanas pakalpojumu 2010. – 2012.gadam bija nemainīgs, t.i., - (*) Ls/m³. Saskaņā ar lietā esošo informāciju arī a/s “Ventbunkers” un SIA “Eko Osta” Līgumprojektā par rūpniecisko notekūdeņu pieņemšanas pārstrādei pakalpojumu sniegšanu cena par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai noteikta (*) Ls/m³ (Līgumprojekta 3.1.punkts). Tikai ar Iesniedzēju a/s “Ventbunkers” iepriekšējā valde 2010. un 2011.gadā bija noslēgusi līgumu, kas paredzēja piemērot tarifu, kas bija būtiski zemāks par citiem uzņēmumiem piemēroto tarifu par analogiska pakalpojuma sniegšanu. Šobrīd visiem uzņēmumiem, kas piegādā šķidros atkritumus ar autotransportu, a/s “Ventbunkers” piemēro vienādu tarifu (*). No minētajā vēstulē sniegtās informācijas tāpat secināms, ka a/s “Ventbunkers” SIA “Corvus Company” piemērotais tarifs saskaņā ar 2010. un 2011.gada līgumu (*) (a/s „Ventbunkers” 01.11.2012. vēstules Nr.2-7/471 5.punkts). A/s “Ventbunkers” arī norādījusi, ka, ņemot vērā, ka SIA “Eko Osta” savu darbību veic Rīgas ostā, savukārt a/s “Ventbunkers” to dara Ventspils ostā, tā neuzskata SIA “Eko Osta” par būtisku konkurentu kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanā ģeogrāfiskā faktora dēļ (ievērojot attālumu un izmaksas uz a/s “Ventbunkers” šķidros atkritumus ar autotransportu piegādā pārsvarā tikai Ventspils uzņēmumi). Arī lietā aptaujātie tirgus dalībnieki ir apstiprinājuši, ka pat 50 – 100% cenu atšķirības gadījumā tie SIA „Eko Osta” vietā neizvēlētos vest un nodot kuģu radītos atkritumus a/s „Ventbunkers”.

Ievērojot iepriekš minēto secināms, ka, nepastāvot ievērojamām atšķirībām kuģu radīto atkritumu attīrīšanas cenās, transporta izmaksas ir būtiska barjera, lai uzņēmumi, kas kuģu radītos naftas atkritumus savāc Rīgā un tās tuvākajā reģionā, tos nodotu citā

ģeogrāfiskajā teritorijā (Ventspilī vai Liepājā⁵²) esošajās attīrīšanas iekārtās. Ņemot vērā kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu tarifus un transportēšanas izdevumus, izmaksu atšķirība var pārsniegt pat 50% (sk. 4.tabula).

4.tabula*

	Rīga, SIA „Eko Osta”	Ventspils, AS „Ventbunkers”
Degvielas izmaksas (turp un atpakaļ ceļš)	(*)	(*)
<i>Attālums (turp un atpakaļ)</i>	<i>37 km</i>	<i>370 km</i>
Transportlīdzekļa vadītāja darba alga	(*)	(*)
Amortizācija	(*)	(*)
<i>Atkritumu utilizācija (rēķinot par (*) m³)</i>	(*)	(*)
<i>Par 1 m³ utilizāciju</i>	(*)	(*)
Bāzes uzturēšanas izmaksas, ko veido:	-	
bāzes apsardzības nodrošināšana	(*)	(*)
papildus izdevumi, kas rodas sakarā ar laikapstākļiem (ziemā sildīšana, lai iekrautu)	(*)	(*)
bāzes uzturēšana elektroenerģija	(*)	(*)
bāzes uzturēšana piebraukšanas ceļš	(*)	(*)
bāzes uzturēšana darba alga	(*)	(*)
nekustamā īpašuma nodoklis	(*)	(*)
Kopējās izmaksas	(*)	(*)
<i>Izmaksas par 1 m³ utilizāciju</i>	(*)	(*)
<i>% , izmaksu atšķirības</i>		<i>Virs 50%</i>
Pārmaksa par 1 m³		LVL(*)

* tabulā izmantoti SIA „Corvus Company” sniegtie aprēķini, salīdzinot izmaksas, kādas rodas, kuģu radītos naftas atkritumus transportējot attīrīšanai uz SIA „Eko Osta” un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām

Izvērtējot iepriekš norādīto lietā esošo informāciju par kuģu radīto naftas atkritumu pārrobežu pārvadājumu (ne)esamību, Iesniedzēja un citu komersantu, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, sniegto informāciju par kuģu radīto naftas atkritumu nodošanas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzējiem iespējām (izvēli) un šķēršļiem, attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju viedokli un sniegto informāciju, ostu pārvalžu viedokli un sniegto informāciju, normatīvajos aktos ostām uzliktos pienākumus, ostu, kurās tiek savākti atrašanās vietas un ostu, kurās tiek attīrīti atkritumi atrašanās vietas, kā arī šo ostu savstarpējos attālumus, attīrīšanas pakalpojuma cenu (tās izmaiņas) Latvijas lielajās (Rīga, Ventspils, Liepāja) ostās, izmaksas, kas rodas, kuģu radītos naftas atkritumus transportējot no ostas, kurā atkritumi tiek savākti, uz citā ģeogrāfiskā teritorijā (nevis tuvākajā reģionā) esošas ostas attīrīšanas iekārtām, KP konstatē, ka par ģeogrāfisko tirgu, ciktāl tas attiecas uz kuģu radīto naftas atkritumu, kas

⁵² Ievērojot to, ka attālums no Rīgas līdz Liepājai ir analogisks attālumam no Rīgas līdz Ventspilij, šajā punktā norādītie apsvērumi ir attiecināmi arī uz kuģu radīto naftas atkritumu nogādāšanu no Rīgas un tā tuvākā reģiona ostām uz Liepājas SEZ attīrīšanas iekārtām.

savākti Rīgas, Ventspils un Liepājas ostās, attīrīšanu, uzskatāmas attiecīgi Rīgas, Ventspils un Liepājas ostu ģeogrāfiskās teritorijas, kurās izvietotas kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas iekārtas, kas nodrošina ostā ienākošo kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanu. Ievērojot to, ka Rīgas, Ventspils un Liepājas ostu attīrīšanas iekārtās tiek attīrīti arī kuģu radītie atkritumi, kas savākti reģionāli tuvākajās mazajās ostās, kurās nav savu atkritumu attīrīšanas iekārtu, tirgus ģeogrāfiski ir paplašināms un aptver katrai no lielajām ostām reģionāli tuvākās mazās ostas.

Tā kā šajā lietā ir izvērtējama SIA „Eko Osta” rīcība, kas kuģu radītos naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumus sniedz Rīgas brīvostas teritorijā, šīs lietas vajadzībām kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma tirgus ģeogrāfiski aptver Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu teritorijas.

3.3. Konkrētais tirgus

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, KP secina, ka šīs lietas ietvaros kā konkrētais tirgus ir definējams kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma sniegšanas tirgus Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskā teritorijās savāktajiem kuģu radītajiem naftas atkritumiem.

KP noraida SIA „Eko Osta” iebildumus, ka definējot konkrēto tirgu, KP nav balstījusies uz faktiem, jo, nosakot konkrēto tirgu, KP ir tieši balstījusies uz tirgus dalībnieku un citu personu sniegtajiem viedokļiem un informāciju. Savukārt tirgus dalībnieki, sniedzot KP informāciju, ir balstījušies uz faktiem, t.sk. izmaksām, kas saistītas ar pārslēgšanos uz kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma saņemšanu citā ģeogrāfiskā teritorijā. SIA „Eko Osta” nav iesniegusi pierādījumus vai apsvērumus, kuru dēļ būtu apšaubāma tirgus dalībnieku sniegtās informācijas ticamība.

KP noraida arī SIA „Eko Osta” 31.10.2012. vēstulē Nr.181/10-12v norādīto: „tā kā klases 130403 un MARPOL 73/78 ir analogi atkritumi, nodot atkritumus, transportējot ar ūdens vai sauszemes transportu, 2009. un 2010.gadā bija iespējams arī uz SIA „Flegonts” un SIA „OVI Rīga”.”

Attiecībā par iespēju kuģu radītos naftas atkritumus nodot SIA „Flegonts” KP norāda, ka saskaņā ar publiski pieejamo informāciju 01.07.2009. Lielrīgas reģionālā vides pārvalde atcēla SIA „Flegonts” atkritumu apsaimniekošanas atļaujas Nr.P-238 un Nr.S-378 (saskaņā ar Lursoft datu bāzē esošo informāciju gada pārskatus minētā komercsabiedrība nav iesniegusi kopš 2008.gada), savukārt, Daugavpils reģionālās vides pārvaldes 18.03.2005. un 25.04.2005. izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas bija spēkā līdz 31.10.2012., bet minētajās atļaujās nebija ietverti nosacījumi, kas atļautu jebkādas darbības ar 130403 klases atkritumiem. Par iespēju kuģu radītos naftas atkritumus nodot SIA „OVI Rīga” apsvērumi sniegti šī lēmuma 4.4. punktā.

Papildus KP norāda, ka KP Izpilddirekcijas sākotnējie secinājumi par konkrētā tirgus definēšanu, kas izteikti lietas izpētes laikā, nesaista KP, jo, pieņemot lēmumu, KP patstāvīgi izvērtē un ņem vērā visus lietā esošos materiālus un sniegtos viedokļus, turklāt KP Izpilddirekcija tās 16.11.2012. vēstulē Nr.1915 “Paziņojums par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu lietā Nr.2336/10/03.02/12 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībās”, iepazīšanos ar lietu un viedokļa izteikšanu” koriģēja secinājumus attiecībā uz konkrētā tirgus definēšanu lietā un lietas dalībniekiem pēc minētās vēstules saņemšanas un pirms lēmuma pieņemšanas bija dotas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un sniegt viedokli, t.sk. par KP Izpilddirekcijas 16.11.2012. vēstulē Nr.1915 izklāstītajiem faktiem un izteiktajiem secinājumiem.

3.4. Ietekmētais tirgus

Kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas tirgus ir tieši saistīts ar kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgu. Kuģu radītie naftas atkritumi, kas tiek attīrīti konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū esošajās naftas atkritumu attīrīšanas iekārtās pamatā tiek arī savākti šajā ģeogrāfiskajā tirgū. SIA "Eko Osta" un Iesniedzējs darbojas kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū, savācot atkritumus vairāku definētajā konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū atrodošos ostu teritorijās.

SIA "Eko Osta" rīcības rezultātā SIA „Corvus Company” tika izslēgta no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rīgas Brīvdostā un tika samazināta SIA „Corvus Company” konkurētspēja kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū, salīdzinot ar pašu SIA „Eko Osta” un citiem tirgus dalībniekiem, kuriem sadarbība netika atteikta un kuri varēja un arī nodod atkritumus SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtās.

4. SIA „Eko Osta” dominējošais stāvoklis

Saskaņā ar KL 1.panta 1.punktu dominējošais stāvoklis ir „tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem”.

Dominējošs stāvoklis ir uzņēmuma ekonomiska ietekme, kas ļauj tam attiecīgajā tirgū traucēt efektīvu konkurenci un līdz zināmai robežai rīkoties neatkarīgi no saviem konkurentiem, klientiem un arī patērētājiem⁵³.

4.1. RBP un SIA "Eko Osta" 11.11.2003. noslēdza Kopējās sadarbības līgumu, kas nosaka, ka līguma slēdzēji vienojas (*) Saskaņā ar minētā līguma nosacījumiem SIA "Eko Osta" apņemas nodrošināt (*).

RBP un SIA "Eko Osta" 31.03.2003. ir noslēgušas arī Līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu un piesārņoto ūdeņu attīrīšanas kompleksa nomu un apsaimniekošanu, kura 1.2.punktā noteikts, ka (*) savukārt, minētā līguma 2.2.punkts nosaka, ka (*).

Ievērojot minēto KP konstatē, ka RBP, noslēdzot iepriekš minētos līgumus ar SIA "Eko Osta", ir organizējusi kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu (Likuma par ostām 7.panta otrās daļas 6.punkts), kā ietvaros ir deleģējusi SIA "Eko Osta" tiesības Rīgas brīvdostas teritorijā nodrošināt kuģu radīto naftas atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu. SIA "Eko Osta" ir vienīgā komercsabiedrība Rīgas brīvdostas teritorijā, kurai RBP ir nodevusi nomā attīrīšanas kompleksu un ir uzticējusi veikt kuģu radīto atkritumu attīrīšanu, pieņemot kuģu radītos atkritumus (t.sk. naftu saturošos) attīrīšanai diennakts režīmā.

⁵³ Eiropas Savienības tiesas spriedums lietā 27/76, United Brands pret Komisiju, 65. punkts, lietā 85/76, Hoffmann-La Roche pret Komisiju, 38. punkts

4.2. Normatīvajā regulējumā esošās prasības nosaka, ka katrā ostā ostas pārvaldei ir jānodrošina (jāorganizē)⁵⁴ kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšana, bet nav noteikts, ka atkritumu, kas pieņemti no kuģiem, attīrīšana ir jāveic tajā pašā ostā. Latvijas mazajās ostās, piemēram, Skultes, Pāvilostas, Salacgrīvas ostā, tiek nodrošināta kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšana no kuģiem, bet nav savu attīrīšanas iekārtu, un tādējādi minētie atkritumi no mazajām ostām pamatā tiek transportēti uz attīrīšanas iekārtām, kas atrodas tuvākajā lielajā ostā. Latvijas teritorijā ir trīs attīrīšanas iekārtas, kas var attīrīt naftu saturošos kuģu radītos atkritumus. Minētās attīrīšanas iekārtas atrodas trīs lielajās Latvijas ostās (Rīga, Ventspils, Liepāja). 5.tabulā ir atspoguļots minēto ostu attīrīšanas iekārtās pieņemtais kuģu radīto naftas atkritumu apjoms.

5.tabula

A/s „Ventbunkers”, Liepājas SEZ un SIA “Eko osta” attīrīšanas iekārtās pieņemtais kuģu radīto atkritumu apjoms

	Liepājas SEZ (saskaņā ar MARPOL/kā 130403 klases atkritumi)	Ventbunkers saskaņā ar MARPOL/kā 130403 klases atkritumi)	Eko osta saskaņā ar MARPOL/kā 130403 klases atkritumi)
2010.	3 224,4 / -	17 485 / 1 102	29 706 / 2 484 ⁵⁵ 40 026,56 ⁵⁶
2011.	4 620,1 / -	20 880 / 2 808	36 810 ⁵⁷
2012. I-III cet.	2 734,1 /811	12 941 / 166,82	20 034 / 4 259 ⁵⁸

Saskaņā ar 5.tabulas datiem konstatējams, ka SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtās, salīdzinot ar Liepājas SEZ un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās pieņemto kuģu radīto naftas atkritumu daudzumu, tiek pieņemts būtiski vairāk minēto atkritumu, nekā Liepājas SEZ pārvaldes un a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās. Salīdzinot iepriekš minētajā tabulā esošos datus, KP konstatē, ka SIA „Eko Osta” 2010., 2011.gadā un 2012.gada I-III ceturksnī ir pieņēmusi 57-60% no Latvijas Republikā kopā attīrīšanai pieņemtajiem kuģu radītajiem naftas atkritumiem.

Lietā apkopotā informācija apstiprina, ka kuģu radītie naftas atkritumi, kas tiek nodoti lielākajās ostās, arī tiek attīrīti šo ostu attīrīšanas iekārtās, savukārt mazākajās ostās nodotie kuģu radītie naftas atkritumi pamatā tiek nodoti tuvākajās (lielo Rīgas, Ventspils, Liepājas ostu) attīrīšanas iekārtās.

Minēto izskaidro šādi apstākļi:

- samazinās pakalpojuma sniegšanas izmaksas (savākto atkritumu transportēšanas, darbaspēka izmaksas, laika patēriņš);
- lielāko ostu attīrīšanas iekārtas ir piemērotas kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanai no atkritumu savācēju kuģiem, kuri atkritumus savāc no ostā ienākošajiem

⁵⁴ Regulējums nosaka, ka ostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, kamēr kuģu radīto atkritumu faktisku pieņemšanu un apsaimniekošanu var īstenot komercsabiedrības

⁵⁵ Saskaņā ar Jūras vides pārvaldes un LVĢMC vēstulē sniegto informāciju

⁵⁶ Saskaņā ar SIA „Eko Osta” 16.11.2011. vēstulē (saņemta Konkurences padomē 20.11.2012.)

Nr.198/11-12v sniegto informāciju MARPOL 73/78 I pielikuma un 130403 klases atkritumi norādīti kopā

⁵⁷ Sk. 55.atsauci

⁵⁸ Sk. 55.atsauci

kuģiem un tālāk no savācējkuģiem atkritumu tiek nogādāti tieši attīrīšanas iekārtās (atkritumu savākšanas rezervuāros). Turklāt, ievērojot to, ka kuģi var nodot arī vairākus desmitus un pat simtus kubikmetrus kuģu radīto naftas atkritumu, nepastāv citu iespēju kā tos savākt tieši ar savācējkuģi un tālāk nodot ostas attīrīšanas iekārtās. Lielākajās ostās tiek nodoti pat vairāki desmiti tūkstošu kuģu radīto naftas atkritumu, kurus pārvadāt ar autotransportu uz citas ostas attīrīšanas iekārtām nav ekonomiski pamatoti un ir arī praktiski neīstenojami;

- ostā ienākušie kuģi maksā sanitāro maksu, kas aptver kā kuģu radīto naftas atkritumu (izņemot tilpņu mazgāšanas ūdens, netīrais balasts) pieņemšanu, tā arī apsaimniekošanu;

- samazinās iespējamais kaitējums videi (jo vairāk darbības jāveic ar bīstamajiem atkritumiem un jo lielākos attālumos tie jātransportē, palielinās piesārņojuma risks).

4.3. Lietā definētajā konkrētajā tirgū nav SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtām alternatīvas kuģu radīto atkritumu attīrīšanas iekārtas, kurās varētu attīrīt Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskā teritorijā savāktos kuģu radītos atkritumus.

Kā konstatēts lēmuma 3.2.5.punktā, komersanti, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskā teritorijā, kā uz vienīgo to savāktu atkritumu faktisko attīrīšanas vietu norādījuši SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtas. Savāktu atkritumu nodošana citos ģeogrāfiskos tirgos esošās attīrīšanas iekārtās nav atzīta par alternatīvu risinājumu. Arī ostu pārvalžu sniegtā un cita lietā iegūtā informācija apstiprina, ka ostu attīrīšanas iekārtās pamatā tiek nodoti konkrētajā ostā ienākušo kuģu un tuvākā reģiona ostu, kurās nav savu attīrīšanas iekārtu, kuģu radītie naftas atkritumi. Šajā sakarā papildus konstatējams, ka arī SIA “Eko Osta” pati sevi pozicionē kā ar naftas produktiem piesārņoto atkritumu attīrīšanas iekārtu kompleksu, kas nodrošina naftas produktus saturošo notekūdeņu attīrīšanu Rīgas un Rīgas reģiona uzņēmumiem 24 stundas diennaktī⁵⁹. Konkrētajā tirgū SIA “Eko Osta” darbojas vairāk nekā 10 gadus, un SIA “Corvus Company” (saskaņā ar 01.02.2002. noslēgtā līguma nosacījumiem kopš 2002.gada) un citi lietā identificētie atkritumu savācēji ilgstoši nodeva/nodod konkrētajā tirgū savāktos kuģu radītos naftas atkritumus tieši SIA “Eko Osta” attīrīšanas iekārtās (naftu saturošos ūdeņus).

4.4. SIA „Eko Osta” ir norādījusi, ka:

- 1) SIA „Corvus Company” bija iespēja konkrētajā tirgū nodot kuģu radītos naftas atkritumus SIA „OVI Rīga”,
- 2) no VVD sniegtās informācijas par atkritumu apsaimniekotājiem 2009.gadā redzams, ka atkritumu apsaimniekošanas darbības ar kuģu radītajiem naftas atkritumiem veica gan a/s „BAO”, gan SIA „Corvus Co”, savukārt, SIA „L&T”, a/s „L&T Hoetika”, kā arī citi komersanti veikuši atkritumu apsaimniekošanas darbības ar iekšējo ūdeņu navigācijas kuģu tilpņu naftas produktiem (130403 klases atkritumi) ,
- 3) SIA „Cemex” attīrīšanas iekārtu pārstrādātais apjoms varētu būt pielīdzināms SIA „Eko Osta” pārstrādāto naftas atkritumu daudzumam.

Atbildot uz iepriekš minētajiem argumentiem, KP norāda:

⁵⁹ 05.10.2011. izdruka no SIA „Eko Osta” interneta vietnes www.ekoosta.lv, lietas 4.sējuma 206.-207.lp.

1) saskaņā ar lietā esošo informāciju SIA „OVI Rīga” 20.09.2009. ir izsniegta atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.RI 09 IB 0006, kurā viens no paredzētajiem piesārņojošās darbības veidiem ir „iekārtas bīstamo atkritumu, tai skaitā naftas produktu atkritumu, apglabāšanai vai pārstrādei, kuru jauda nepārsniedz 10 tonnu dienā”. Saskaņā ar SIA „OVI Rīga” B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā norādīto izmantotais naftu saturošo notekūdeņu apjoms no kuģiem nevar pārsniegt 5000 m³⁶⁰. Saskaņā ar minētās atļaujas 10.7.punktā norādīto naftas produkti pēc attīrīšanas iekārtas rodas, attīrot ražošanas notekūdeņus un naftu saturošos notekūdeņus no kuģiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, konstatējams, ka SIA „OVI Rīga” naftas produktu attīrīšanas iekārtu kopējā jauda ir 5000m³, un minētā jauda attiecas gan uz kuģu radītajiem naftas atkritumiem, gan arī uz tādiem naftas atkritumiem, kas radušies ražošanas procesos.

SIA „OVI Rīga” 23.05.2012. vēstulē Nr.141/12 paskaidrojusi, ka SIA „OVI Rīga” nav tiesību pieņemt 130403 klases bīstamos atkritumus no citām komercsabiedrībām. Uz SIA „OVI Rīga” attīrīšanas iekārtām tiek pieņemti tikai kuģu radītie ūdeņi, kas pieder tās saistītajiem uzņēmumiem - SIA „OVI” un SIA „OVI-MAR”. SIA „OVI Rīga” attīrīšanas iekārtu jauda ir ļoti nenozīmīga. SIA „OVI Rīga” pārstāvis 24.05.2012. sarunu protokolā papildus norādījis, ka *tas, ko uzņēmums var pieņemt un attīrīt, nav uzskatāms par 130403 klases atkritumiem. Uzņēmumam ir tādas klases iekārtas, kuras nevar veikt šo bīstamo atkritumu attīrīšanu.(...) SIA „OVI Rīga” attīra tikai to, kas radies pašas SIA „OVI Rīga” un tās saistīto komercdarbību darbības rezultātā.* Kā norādīts SIA „OVI Rīga” 11.06.2012. vēstulē Nr.163/12, SIA „Corvus Company” 2009.-2010.gadā nenodeva nekādus atkritumus SIA „OVI Rīga” attīrīšanas iekārtām, jo SIA „OVI Rīga” atļaujā nav atļauts pieņemt kuģu radītos naftas atkritumus (130403 klases atkritumus).

Attiecībā uz SIA “OVI Rīga” attīrīšanas iekārtu jaudu papildus konstatējams, ka tās rīcībā esošo iekārtu jauda nav samērojama ar SIA “Eko Osta” attīrīšanas iekārtu jaudām. Saskaņā ar SIA „Eko Osta” izsniegtās atļaujas nosacījumiem tās attīrīšanas iekārtas kuģu radīto atkritumu kopējā jauda ir 100 000m³/gadā, bet saskaņā ar SIA “Eko Osta” interneta vietnē publiski izplatīto informāciju – 200 000m³/gadā. Tādējādi secināms, ka SIA “OVI Rīga” attīrīšanas iekārtu jauda ir 20-40 (ievērojot publiski sniegto informāciju) reizes mazāka par SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtu jaudu. Turklāt SIA “OVI Rīga” nav sniegusi un nesniedz kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu citiem tirgus dalībniekiem, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus, bet savas attīrīšanas iekārtas izmanto tikai savām pašas un tās saistīto uzņēmumu vajadzībām. Ievērojot SIA „Ovi Rīga” B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumus, tai arī nav tiesības pieņemt kuģu radītos atkritumus no citiem komersantiem, kas tos piegādā pa sauszemi. Ņemot vērā minēto SIA „OVI Rīga” nav uzskatāma par alternatīvu kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniedzēju attiecībā uz Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskā teritorijā savāktajiem kuģu radītajiem naftas atkritumiem.

2) katrs atkritumu apsaimniekotājs darbojas atbilstoši tam izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas un/vai piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem. Ikviens komersants, kam izsniegta atkritumu apsaimniekošanas un/vai piesārņojošās darbības atļauja, drīkst veikt ar konkrētas klases atkritumiem tikai tās darbības, kas paredzētas konkrētajā atļaujā, savukārt izsniegto atļauju nosacījumi ir atbilstoši katra komersanta iespējām sniegt kādu no atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem. Tas nozīmē, ka kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas atļauju var saņemt komersants, kura rīcībā ir

⁶⁰ SIA „OVI Rīga” B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas 9.2.tabula

tehnoloģiskās iekārtas atkritumu attīrīšanas procesa nodrošināšanai. Šādām iekārtām jābūt ar noteiktu jaudu, lai varētu nodrošināt attīrīšanas pakalpojuma sniegšanu noteiktā apjomā un kvalitātē. Ievērojot lietā esošo informāciju neviena no iepriekš minētajām komercsabiedrībām (a/s „BAO”, gan SIA „Corvus Co”, SIA „L&T”, a/s „L&T Hoetika”) nav tiesīga veikt kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanu. Līdz ar to minētās komercsabiedrības nav uzskatāmas par alternatīviem pakalpojumu sniedzējiem SIA „Eko Osta” konkrētajā tirgū.;

3) saskaņā ar VVD 07.03.2012. vēstulē Nr.2-01/315 norādīto, SIA „Cemex” saskaņā ar izsniegto A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju var nodrošināt bīstamo atkritumu, t.sk. atstrādātās eļļas un kuģu tilpņu naftas produktu atkritumu pārstrādi (līdzsadedzināšanu). SIA „Cemex” 20.09.2011. vēstulē norādīja, ka no 2009.gada janvāra līdz 2011.gada jūlijam SIA „Cemex” saskaņā ar A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju Nr.LI-09-IA-0001/⁶¹ nav veikusi darbības ar bīstamajiem atkritumiem. KP rīcībā nav informācija, ka lēmuma pieņemšanas brīdī SIA „Cemex” būtu uzsācis 1304 (t.sk. kuģu radīto naftas atkritumu) grupas atkritumu pieņemšanu un izmantošanu kā alternatīvo kurināmo. Attiecīgi SIA „Cemex” nebija/nav uzskatāms par alternatīvu, kur varētu nodot attīrīšanai kuģu radītos naftas produktu atkritumus.

4.5. No lietas materiāliem secināms, ka vēsturiski ilglaicīgi lietā definētajā konkrētajā tirgū, sniedzot kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumus trešajām personām (ostā ienākošajiem kuģiem, komersantiem, kas konkrētajā tirgū savāc kuģu radītos naftas atkritumus), ir darbojusies SIA „Eko Osta”. Tiesības Rīgas brīvostas teritorijā sniegt kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu SIA „Eko Osta” ilgtermiņā ir piešķīrusi RBP. Tajā pašā laikā RBP kavē citu pakalpojumu sniedzēju ienākšanu tirgū un ir atteikusies slēgt ar SIA „Corvus Company” līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu savākšanu Rīgas brīvostas teritorijā⁶². Ne kuģu radīto naftas atkritumu apsaimniekošanas tirgus dalībnieki, ne citas personas nav sniegušas informāciju, ka minēto atkritumu attīrīšanas tirgū konkrētajās ģeogrāfiskajā teritorijā varētu ienākt jauns tirgus dalībnieks, vai esošie tirgus dalībnieki varētu paplašināt savu darbību, tādējādi efektīvi konkurējot ar SIA „Eko Osta”. Ievērojot būtiskos kapitālieguldījumus, nepieciešamās licences un atļaujas, kā arī laika resursus, kas saistīti ar saimnieciskās darbības uzsākšanu, ienākšanai kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū pastāv augstas barjeras. Savukārt, ņemot vērā SIA „Eko Osta” klientu, kas vienlaicīgi ir tās konkurenti atkritumu savākšanas tirgū, atkarību, kas saistīta ar ierobežotām iespējām pārslēgties (saistītas ar būtiskām izmaksām) uz citā ģeogrāfiskā teritorijā izvietotām attīrīšanas iekārtām, minētajiem klientiem praktiski nav nekādas līdzsvarojošās ietekmes uz SIA „Eko Osta” rīcību tirgū, kas dod iespēju SIA „Eko Osta” ar tiem nerēķināties, ko apliecina lēmumā konstatētā tās izslēdzošā rīcība.

4.6. Ņemot vērā iepriekš sniegtos apsvērumus, KP konstatē, ka SIA “Eko Osta” atrodas dominējošā stāvoklī kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma

⁶¹ Saskaņā ar SIA „Cemex” piesārņojošās darbības atļaujā norādīto 1304 grupas atkritumi tiks izmantoti kā kurināmais, un no katras piegādes partijas (autocisternas) tiks noņemts naftas produktu paraugs, lai uzņēmuma laboratorijā noteiktu kurināmā siltumspēju, turklāt piegādātā krava netiks pieņemta līdz apmierinošu analīžu saņemšanai.

⁶² Ar Administratīvās rajona tiesas 23.10.2012. spriedumu lietā Nr.A420689310 RBP 25.03.2010. lēmums Nr.20, ar kuru atteikts slēgt līgumu ar Iesniedzēju par tā komercdarbību Rīgas brīvostā atzīts par prettiesisku

sniegšanas tirgū Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskās teritorijās savāktajiem atkritumiem.

5. KL 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībās

KL 13.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka *jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tajā skaitā netaisnīga un nepamatota atteikšanās piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus.*

No KL 13.panta pirmās daļas izriet, ka nav aizliegta tirgus dalībnieka atrašanās dominējošā stāvoklī, bet gan šā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. Tirgus dalībnieks dominējošo stāvokli izmanto ļaunprātīgi, ja tiek ietekmēta tirgus struktūra, tādējādi vājinot konkurenci⁶³. Dominējošam tirgus dalībniekam ir jāpievērš īpaša uzmanība, lai dominances izmantošana tiktu saprātīgi pamatota. Dominējošā stāvokļa izmantošana bez objektīvas nepieciešamības ir ļaunprātīga. Objektīva nepieciešamība ir apstākļu kopums, kas saprātīgi attaisno tirgus dalībnieka rīcību. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas piemērošanas gadījumā jāvērtē gan tirgus dalībnieka darbības („atteikuma veids”), gan šo darbību vajadzība efektīvai konkurencei, tās aizskārums un darbību attaisnojums.⁶⁴ Dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka, kuram pieder neaizvietoājama infrastruktūra un kurš vienlaicīgi arī pats to izmanto saimnieciskajai darbībai, atteikums tirgus dalībniekam, ar kuru tam ir līgumattiecības, atbilstoši iepriekš norādītajam aizliegumam [KL 13.panta pirmās daļas 1.punkts] var izpausties arī kā tādu nosacījumu izvirzīšana, kas ir mazāk labvēlīgi nekā tie, kādus tas izvirza saviem pakalpojumiem konkrētajā tirgū.⁶⁵

Vērtējot tirgus dalībnieka darbību atbilstību KL 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumam, nozīme var būt arī dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka motivācijai gūt ekonomisku labumu (priekšrocības) ļaunprātīgi izmantojot šo stāvokli, izspiežot citus tirgus dalībniekus no tirgus vai tieši otrādi – neļaujot konkurentiem ienākt tirgū, arī atsakoties slēgt darījumu ar kādu citu tirgus dalībnieku u.c. darbības, kas vērstas uz savu pozīciju stiprināšanu.

5.1. No lietas materiāliem izriet, ka SIA “Eko Osta” ar Iesniedzēju 01.02.2002. tika noslēgts līgums Nr.U-7/18-2 “Par naftas saturošo ūdeņu pieņemšanu un attīrīšanu”. Minēto līgumu aizvietoja 28.02.2009. līgums Nr.12/23-A “Par atkritumu pieņemšanu”. Atbilstoši 28.02.2009. līguma noteikumiem tā priekšmets ir kuģu radīto atkritumu (atkritumu kods 130403) pieņemšana vēlākai utilizācijai saskaņā ar LR likumdošanā noteiktajām prasībām. Līgumā noteikts, ka Atkritumi tiek pieņemti no Pasūtītāja uzglabāšanai. Utilizāciju Izpildītājs veic Izpildītāja attīrīšanas iekārtu kompleksā. Minētā Līguma darbības termiņš ir līdz 31.12.2009. 01.06.2009. tika noslēgta Vienošanās Nr.1, kas papildināja 28.02.2009. līgumu, nosakot, ka *Iesniedzējs maksā SIA*

⁶³ Augstākās tiesas Senāta administratīvo lietu departamenta 15.01.2007. spriedums lietā Nr.SKA-15/2007 *Rimaida*, 11.3.punkts

⁶⁴ Augstākās tiesas Senāta administratīvo lietu departamenta 15.10.2010. spriedums lietā Nr.SKA-370/2010 Latvijas raidorganizāciju asociācija, 9., 10.punkts

⁶⁵ Administratīvās apgabaltiesas 11.11.2010. spriedums lietā Nr.A43004109, *Rīgas brīvdostas pārvalde*, 10.punkts

„Eko Osta” par kuģu radīto atkritumu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu 5 EUR+PVN, ja ķīmiskais skābekļa patēriņa saturs ir mazāks par 2000, ja tā saturs ir no 2000 līdz 4000 – 6 EUR+PVN, bet, ja saturs pārsniedz 4000, tad par samaksu puses vienojas atsevišķi. Uz iepriekš minēto vienošanos pamata SIA „Corvus Company” līdz 2010.gadam nodeva tās savāktos kuģu radītos naftas atkritumus SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtās, ko apstiprina SIA „Corvus Company” 14.12.2011. vēstulei pievienotās Bīstamo atkritumu reģistrācijas karšu – pavadzīmes.

Izbeidzoties 28.02.2009. līguma darbības termiņam, Iesniedzējs vairākkārt (13.01.2010., 04.02.2010., 22.02.2010., 22.07.2010.) vērsās pie SIA “Eko Osta” ar lūgumu pagarināt iepriekšējā līguma darbības termiņu vai noslēgt analogisku jaunu līgumu. SIA “Eko Osta” Iesniedzējam atbildēja vienīgi ar 09.02.2010. vēstuli, kurā norādīts, *“ka tiek izstrādāti šķidro naftas produktu atkritumu pieņemšanas kritēriji, lai nodrošinātu stabilu un drošu Rīgas brīvostas attīrīšanas iekārtu darbību. Pēc šo kritēriju izstrādāšanas un pieņemšanas izskatīsim līguma Nr.12/23-A pagarināšanu”*.

Uz SIA „Corvus Company” vēstulēs izteiktajiem sadarbības lūgumiem SIA „Eko Osta” nereaģēja un arī nekādas citas darbības neveica, lai sadarbības vienošanās tiktu panākta.⁶⁶ SIA „Eko Osta” nav informējusi Iesniedzēju arī par to, vai un kad ir izstrādāti tās norādītie *šķidro naftas produktu atkritumu pieņemšanas kritēriji*, kā arī, vai un kad SIA „Eko Osta” izskatīja/izskatīs jautājumu par līguma pagarināšanu ar Iesniedzēju. Līdz ar to, lai arī SIA „Eko Osta” vairākkārt norādījusi, ka tā nav atteikusies slēgt līgumu ar Iesniedzēju, tās faktiskās darbības liecina par pretējo. Līdz šī lēmuma pieņemšanai SIA “Eko Osta” un SIA “Corvus Company” nav noslēgušas līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu.

5.2. Lietā konstatēts, ka SIA „Eko Osta” ir noslēgusi līgumus par kuģu radīto atkritumu (t.sk. naftas atkritumu) pieņemšanu tās attīrīšanas iekārtās ar 24 kuģu aģentējošām kompānijām, kas darbojas Rīgas brīvostas teritorijā, kā arī ar komercsabiedrībām, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus (SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Serviss”, SIA „Komandor”, SIA “Sistematik”, SIA “Baltik Eko Group”) un piegādā tos SIA „Eko Osta”, t.sk. no citām ostām konkrētajā tirgū.

Ar Iesniedzēju līgums par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu netika pagarināts vai noslēgts jauns analogisks līgums, kā vienīgo iemeslu no SIA „Eko Osta” puses minot nepieciešamību SIA „Eko Osta” izstrādāt kritērijus attiecībā uz šķidro naftas produktu atkritumu pieņemšanu.

Lietā konstatēts, ka ar citiem tirgus dalībniekiem minētā iemesla dēļ analogiski līgumi par tādu pašu vai līdzīgu pakalpojumu sniegšanu netika izbeigti, kā arī netika atteikta jaunu līgumu slēgšana un SIA “Eko Osta” turpināja (un turpina līdz šim brīdim) no citiem tirgus dalībniekiem pieņemt attīrīšanai kuģu radītos naftas atkritumus.

Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka SIA „Eko Osta” jau 2009.gadā tās līgumos par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu sāka ieviest prasības attiecībā uz kuģu radīto naftas atkritumu ķīmisko sastāvu, ko apliecina 01.06.2009. noslēgtā Vienošanās Nr.1 ar SIA „Corvus Company”. Savukārt, 2010.gada pavasarī, laikā, kad SIA „Eko Osta” atteica sadarbību ar Iesniedzēju, līgumos, kas noslēgti ar kuģus aģentējošām kompānijām par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu, jau bija ietverti šķidro naftas produktu atkritumu pieņemšanas kritēriji⁶⁷. Turklāt šādu kritēriju neesamība

⁶⁶ Tikai ar 29.10.2012. vēstuli Nr.179/10-12v SIA “Eko Osta” piedāvāja SIA “Corvus Company” noslēgt līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu attīrīšanai, ja atkritumi piegādāti no sauszemes.

⁶⁷ Līgumu ar aģentējošām kompānijām 2.6.punkts; “ (*) Minētie līgumi ir tipveida, un visos līgumos ietverti norādītie kritēriji.

nebija skērslis ilgstošai Iesniedzēja un citu tirgus dalībnieku sadarbībai attiecībā uz kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu.

Ņemot vērā minēto, KP konstatē, ka SIA „Eko Osta” norādītais sadarbības atteikuma iemesls SIA „Corvus Company” nav objektīvi pamatots. Sadarbība kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanā ir atteikta tikai Iesniedzējam, kamēr ar citiem tirgus dalībniekiem, kas, līdzīgi kā Iesniedzējs, savāc kuģu radītos naftas atkritumus, sadarbība tika turpināta.

5.3. Iesniedzējs 22.03.2011. vēstulē Nr.2/248 norādīja, ka SIA „Eko Osta” rīcības rezultātā tika pārtraukta sadarbība un tā kā pēc sadarbības atteikuma nebija neviena cita uzņēmuma, kuram būtu tiesības pieņemt attīrīšanai Rīgas brīvostā vai citās ostās savāktos kuģu radītos naftas atkritumus, SIA „Corvus Company” bija spiesta nogādāt minētos atkritumus tās uzglabāšanas bāzē. Tikai gandrīz pēc gada, t.i., no 2010.gada decembra, kad pēc Iesniedzēja lūguma a/s „Ventbunkers” bija saņēmusi attiecīgo atļauju un arī Iesniedzējs bija saņēmis kuģu radīto naftas atkritumu pārvadāšanas atļauju uz a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām, Iesniedzējam radās iespēja kuģu radītos naftas atkritumus piegādāt uz Ventspils attīrīšanas iekārtām. Iesniedzējs neuzskata kuģu radīto naftas atkritumu, kas savākti lietā definētajā konkrētajā tirgū, nogādi a/s „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtās par objektīvu alternatīvu, bet gan par iespēju nepārtraukt savu saimniecisko darbību konkrētajā tirgū un par iespēju nepārkāpt atkritumu apsaimniekošanas normatīvajā regulējumā noteiktās prasības⁶⁸. Iesniedzējs norādījis, ka kuģu radīto naftas atkritumu nodošana attīrīšanai a/s “Ventbunkers” (SIA „Eko Osta” vietā) rada Iesniedzējam papildus būtiskus izdevumus un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem, kas darbojās kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū un kam SIA „Eko Osta” sadarbību nav atteikusi.

Iepriekš norādītos Iesniedzēja apsvērumus KP uzskata par pamatotiem. Kā konstatēts lēmumā, Rīgas, Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostu ģeogrāfiskā teritorijās savākto kuģu radīto naftas atkritumu nodošana attīrīšanai SIA „Eko Osta” nav aizstājama ar šo atkritumu nodošanu attīrīšanai citos ģeogrāfiskajos tirgos (Ventspilī, Liepājā) izvietotajās attīrīšanas iekārtās.

Ievērojot minēto, KP konstatē, ka SIA „Eko Osta” rīcības rezultātā SIA „Corvus Company” tika izslēgta no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rīgas brīvostā, un Rīgas brīvostā ienākušajiem kuģiem tika liegta alternatīva kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniedzēja izvēles iespēja. Tāpat SIA „Corvus Company” tika nepamatoti būtiski palielinātas izmaksas (saistībā ar piespiedu nepieciešamību kuģu radītos naftas atkritumus nogādāt attīrīšanas iekārtās, kas atrodas citā ģeogrāfiskā teritorijā, t.i., Ventspilī) un samazināta SIA „Corvus Company” konkurētspēja kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū, salīdzinot ar pašu SIA „Eko Osta” un citiem tirgus dalībniekiem, kuriem sadarbība netika atteikta un šādi ierobežojumi nepastāvēja. SIA „Eko Osta” rīcības rezultātā Iesniedzējs var tikt spiests paaugstināt tās sniegto pakalpojumu (kuģu radīto naftas atkritumu savākšana) cenu, samazinot tā konkurētspēju konkrētajā tirgū.

Izvērtējot lietas apstākļus secināms, ka SIA “Eko Osta” tiešā saimnieciskā interese neslēgt līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu izriet no fakta, ka

⁶⁸ Saskaņā ar SIA „Corvus Company” iesniegtās B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem viens no piesārņojošās darbības veidiem ir iekārtas īslaicīgai (ne ilgāk par vienu gadu) bīstamo atkritumu uzglabāšanai

Iesniedzējs ilglaicīgi darbojās kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas no kuģiem tirgū, tieši konkurējot ar SIA „Eko Osta” šajā tirgū.

SIA „Eko Osta” rīcības rezultātā, nepagarinot esošo līgumu vai nenoslēdzot analogisku jaunu līgumu, ir kavēta konkurence saistītajā kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū. Tādējādi KP secina, ka SIA „Eko Osta”, atrodoties dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū, to ir izmantojusi ļaunprātīgi, ierobežojot konkurenci saistītajā kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū.

5.4. Kā iemeslus, kuru dēļ SIA „Eko Osta” nav pagarinājusi esošo līgumu vai noslēgusi jaunu analogisku līgumu SIA „Eko Osta” tās 27.10.2010. vēstulē norādījusi:

- vairākkārt kuģu radīto atkritumu vietā ir saņemti bīstamie atkritumi ar ķīmisko sastāvu, kas vairākkārt ievērojami pārsniedza normālā darbības praksē pieņemto notekūdeņu (balasta ūdeņu, naftas nosēdumi u.c.) ķīmiskā sastāva robežvērtības, šādas problēmas bija tikai ar Iesniedzēja nodotajiem atkritumiem;

- SIA „Eko Osta” ir zaudējusi uzticību Iesniedzējam, jo pieļauj, ka atkritumi netika ņemti no kuģiem, bet gan citiem avotiem, kas norāda uz to, ka Iesniedzējs veic negodīgu komercdarbību.

KP noraida kā objektīvi nepamatotus SIA „Eko Osta” izvirzītos sadarbības atteikuma iemeslus tālāk norādīto apsvērumu dēļ:

1) iepriekš norādītie iebildumi netika izvirzīti par pamatu līguma nepagarināšanai vai jauna analogiska līguma neslēgšanai, kad to lūdza SIA „Corvus Company”. Šādi iebildumi no SIA „Eko Osta” puses tika izvirzīti tikai Iesnieguma izvērtēšanas laikā KP;

2) 28.02.2009. līgumā ar SIA „Corvus Company”, ievērojot 01.06.2009. noslēgto Vienošanos Nr.1, tieši paredzēta iespēja, atsevišķi vienojoties par samaksu, pieņemt kuģu radītos naftas atkritumus ar paaugstinātu piesārņojuma līmeni. Līgumā nav paredzēta iespēja atkāpties no tā izpildes SIA „Eko Osta” norādīto apsvērumu dēļ. Līdzīgi noteikumi ietverti līgumos arī ar citiem tirgus dalībniekiem, kuriem SIA „Eko Osta” sniedz tādus pašus vai līdzīgus pakalpojumus⁶⁹. Turklāt no Ventpils brīvostas pārvaldes sniegtās informācijas (15.02.2012. vēstule Nr.A/VU/DP-3.1/252, 26.04.2012. vēstule Nr.A/JN/DP-3.1/625), norādot, ka *“gadījumos, kad kuģu radītajos atkritumos tiks pārsniegtas a/s “Ventbunkers” noteiktās piesārņojuma normas, kuģu radītie atkritumi tiks nodoti uz SIA “Eko Osta”*” un Ventpils brīvostas pārvaldes un SIA „Eko Osta” 21.09.2011. noslēgtā Līguma Nr.22/09-A noteikumiem, tieši izriet, ka SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtas ir piemērotas un spēj attīrīt kuģu radītos naftas atkritumus ar paaugstinātu piesārņojuma pakāpi.⁷⁰

Lietā nav konstatēts, ka citiem tirgus dalībniekiem, kas savāc kuģu radītos atkritumus, SIA „Eko Osta” ir atteikusi to savākto atkritumu pieņemšanu tādēļ, ka piesārņojuma limitējošās koncentrācijas ir neatbilstošas SIA „Eko Osta” definētajiem atkritumu pieņemšanas kritērijiem. SIA „Eko Osta” no citām komercsabiedrībām, kas savāc kuģu radītos atkritumus (SIA „Sistematik”, SIA „Komandor”, SIA „Vides Konsultāciju Birojs – Serviss”) 2010. – 2012.gadā pieņēma visus to savāktos kuģu radītos atkritumus. Arī kuģu aģentējošām kompānijām SIA „Eko Osta” nav atteikusi līgumu izpildi (kuģu apkalpošanu, pieņemot kuģu radītos naftas atkritumus) tā iemesla dēļ, ka kuģu radītie naftas atkritumi satur paaugstinātu piesārņojuma līmeni.

Tāpat SIA „Eko Osta” ir iesniegusi informāciju tikai par vienu gadījumu (nevis, kā nepamatoti norādīts - vairākkārtējiem gadījumiem) visas līdzšinējās ilglaicīgas

⁶⁹ Līgumu, kas noslēgti ar kuģus aģentējošām kompānijām, 4.3.punktā norādīts: (*)

⁷⁰ Minētā līguma 1.punkts nosaka: (*)

sadarbības ar SIA „Corvus Company” laikā, kad tā ir konstatējusi paaugstinātu kuģu radīto naftas atkritumu piesārņojuma līmeni SIA „Corvus Company” nodotajos atkritumos.

3) saskaņā ar Noteikumu Nr.1051 18.punktu „Sistēmas pārzinis (t.i., LVĢMC) pārbauda saskaņā ar šo noteikumu 17.punktu par nosūtītāju un saņēmēju norādītās informācijas pareizību, tai skaitā informāciju par uzņēmumiem izsniegtajām atļaujām”. Tādējādi, ja Iesniedzējs nebūtu saņēmis nepieciešamās atļaujas, tas nevarētu savas veiktās darbības reģistrēt bīstamo atkritumu pārvietošanas uzskaites valsts informācijas sistēmā. Līdz ar to nav objektīva pamata apgalvojumam, ka Iesniedzējs, piegādājot un nododot SIA „Eko Osta” bīstamos atkritumus, neievēro normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteikto kārtību.

4) uzticības zaudēšana nav objektīvi attaisnojošs iemesls sadarbības atteikumam KL 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē, tuklāt SIA „Eko Osta” nav iesniegusi pierādījumus, ka Iesniedzēja nodotie bīstamie atkritumi neatbilst kuģu radītajiem naftas atkritumiem, t.i., SIA „Corvus Company” norādītajai šo atkritumu izcelsmei.

Līdz ar to KP secina, ka SIA „Eko Osta” norādītie iemesli līguma nepagarināšanai vai jauna analogiska līguma neslēgšanai ar Iesniedzēju nav uzskatāmi par objektīvi attaisnojošiem iemesliem KL 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Lietas izpētes laikā kā papildu pamatojumu atteikumam pagarināt esošo līgumu vai noslēgt analogisku jaunu līgumu SIA „Eko Osta” izvirzīja iebildumu, ka SIA „Eko Osta” iekārtu kapacitāte neļāva pieņemt attīrīšanai vairāk atkritumu, kā spēj attīrīt iekārtu jaudas. Šajā sakarā SIA „Eko Osta” norādīja, ka atbilstoši tai izsniegtās B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas Nr.RIT-R-B-0754 nosacījumiem maksimālā kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanas kapacitāte tās attīrīšanas iekārtās ir 40 000 t/gadā. Atbilstoši SIA „Eko Osta” sniegtajām atskaitēm LVĢMC, kuģu radītie naftas atkritumi tika pieņemti šādā apjomā (2009.gadā – 40 963 t, 2010.gadā – 40 026 t, 2011.gadā – 36 810t, 2012.gada I-III ceturksnī – 35 398 t)⁷¹.

Minēto SIA „Eko Osta” izvirzīto iebildumu KP noraida kā nepamatotu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ:

- 1) šāds iebildums netika izvirzīts par pamatu līguma nepagarināšanai vai jauna analogiska līguma neslēgšanai, kad to lūdz SIA „Corvus Company”. Iebildums no SIA „Eko Osta” puses tika izvirzīts tikai lietas izpētes laikā;
- 2) saskaņā ar SIA „Eko Osta” izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem, SIA „Eko Osta” var attīrīt ar naftas produktiem piesārņotos ūdeņus 100 000 m³/gadā, kas, saskaņā ar lietā esošo informāciju divkārt pārsniedz SIA „Eko Osta” pieņemto un attīrīto kuģu radīto naftas atkritumu apjomu;
- 3) RBP tās 27.09.2012. valdes lēmumā Nr.108 secinājusi, ka atkritumu pārstrādes jaudas Rīgas brīvdostā apmierina pašreizējo pieprasījumu un ļauj pārstrādāt vēl vairāk nekā divas reizes lielāku atkritumu apjomu, nekā tas tiek darīts pašlaik;
- 4) SIA “Eko Osta” publiski ir izziņojusi⁷², ka tās attīrīšanas iekārtu jauda sastāda 200 000m³/gadā;
- 5) 03.10.2011. vēstulē Nr.203/09-11v SIA “Eko Osta” ir norādījusi, ka saskaņā ar piesārņojošās darbības atļaujas 17.1 un 17.2 tabulu kuģu radītos naftas atkritumus SIA “Eko Osta” var pieņemt 40 000 m³/gadā, un norādītais apjoms

⁷¹ SIA „Eko Osta” 28.11.2012. vēstule Nr.213/11-12v

⁷² Skatīt www.ekoosta.lv; lietas 4.sējuma 198.lp.

tiek saskaņots ar VVD un ir provizorisks, prakse liecina, ka atkritumu apjoms ir mazāks⁷³;

- 6) neskatoties uz SIA „Eko Osta” norādītajiem iebildumiem par ierobežoto kapacitāti, tajā pašā laikā tā piedalās konkursos un slēdz līgumus ar jauniem klientiem par potenciāli apjomīgu daudzumu kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu (Ventspils brīvdostas pārvaldes 15.02.2012. vēstule Nr.A/VU/DP-3.1/252, 26.04.2012. vēstule Nr.A/JN/DP-3.1/625 un Ventspils brīvdostas pārvaldes un SIA „Eko Osta” 21.09.2011. noslēgtais Līgums Nr.22/09-A), turklāt ar paaugstinātu pieļaujamā piesārņojuma līmeni. Minētais apliecina, ka SIA “Eko Osta” attīrīšanas iekārtu jaudas ir pietiekamas, lai pieņemtu attīrīšanai SIA “Corvus Company” savāktos kuģu radītos naftas atkritumus;
- 7) komercsabiedrību, kas sniedz kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumus, sniegtā informācija⁷⁴ norāda, ka SIA „Eko Osta” ir manipulējusi ar pieņemto atkritumu izcelsmi, lūdzot tirgus dalībniekiem mainīt to nododamo atkritumu klases, kas liek apšaubīt SIA „Eko Osta” uzraugošajām iestādēm sniegto datu ticamību.

Līdz ar to, KP secina, ka pie konstatētajiem apstākļiem, SIA „Eko Osta” norādītais iemesls līguma nepagarināšanai vai jauna analogiska līguma neslēgšanai ar Iesniedzēju, nav uzskatāms par objektīvi attaisnojošu iemeslu KL 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus kopumā KP secina, ka SIA „Eko Osta”, nepagarinot esošo līgumu vai nenošlēdzot analogisku jaunu līgumu ar Iesniedzēju par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, ir pārkāpusi KL 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu.

6. KP 02.12.2010. lēmums Nr.88

KP 02.12.2010. pieņēma lēmumu Nr.88 *Par lietas neierosināšanu* (turpmāk – Lēmums Nr.88), atbilstoši kuram nolēma neierosināt lietu uz SIA „Corvus Company” 04.10.2010. iesnieguma pamata daļā par līguma neslēgšana ar Iesniedzēju, ciktāl tas attiecas uz kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu, kas savākti Rīgas brīvdostas teritorijā, pieņemšanu. Lēmums Nr.88 balstīts uz pamattēzi, ka komercdarbība Rīgas brīvdostā bez līguma noslēgšanas ar RBP nav atļauta. Šī iemesla dēļ, nevērtējot citus apstākļus, KP secināja, ka tā kā RBP nav noslēgusi līgumu par komercdarbības veikšanu Rīgas brīvdostā, SIA „Eko Osta” atteikums slēgt līgumu, ciktāl tas attiecas uz Rīgas brīvdostā ienākošo kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, apsaimniekošanu un utilizāciju, nesatur KL 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā tiesiskā sastāva pazīmes.

Kā konstatēts šajā lēmumā (lēmuma 3.punkts), kuģu radītie naftas atkritumi, neatkarīgi no tā, vai tie ir radušies Rīgas brīvdostas teritorijā (no Rīgas brīvdostā ienākušajiem kuģiem) vai ārpus Rīgas brīvdostas teritorijas (no citās ostās ienākušajiem

⁷³ SIA „Eko Osta” 03.10.2011. vēstule Nr.203/09-11v

⁷⁴ SIA „Eko Osta” 20.10.2011. vēstules Nr.223/10-11v pielikumā esošo komercsabiedrību, kas sniedz kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumus, vēstules un Protokolliem par KL 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā paredzēto izmeklēšanas darbību veikšanu SIA „Baltik Eko Group”, SIA „Vides Konsultāciju Birojs-Serviss”, SIA „Vējdole”, SIA „Komandor”, SIA „Sistematik” pievienotie dokumenti lietas 7.sējumā

kuģiem), nav nošķirami un tie veido vienotu konkrētās preces tirgu. SIA „Eko Osta” atrodas dominējošā stāvoklī kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas pakalpojuma sniegšanas tirgū kā attiecībā uz atkritumu attīrīšanu, kas radušies Rīgā un tiek tieši piegādāti attīrīšanas iekārtās no kuģiem, tā arī attiecībā uz atkritumu attīrīšanu, kas radušies Rīgai tuvāko reģionu ostās (Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostās) un tiek piegādāti attīrīšanas iekārtās pa sauszemi (lēmuma 4.punkts), dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana lēmuma 5.punktā aprakstītajā veidā ir izpaudusies un var izpausties kā attiecībā uz tirgus dalībniekiem, kas savāc kuģu radītos naftas atkritumus Rīgas brīvostas teritorijā un nodod tos SIA „Eko Osta” attīrīšanas iekārtās, tā arī ārpus tās (Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostās). SIA „Eko Osta” rīcības rezultātā SIA „Corvus Company” (kas attiecībā uz Rīgas brīvostā ienākošo kuģu apkalpošanu bija SIA „Eko Osta” lielākais konkurents kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanā) tika izslēgta no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rīgas brīvostā, kā arī tika būtiski palielinātas SIA „Corvus Company” izmaksas, kas saistītas ar piespiedu nepieciešamību kuģu radītos naftas atkritumus nogādāt attīrīšanas iekārtās, kas atrodas citā ģeogrāfiskā teritorijā, samazinot SIA „Corvus Company” konkurētspēju kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū, salīdzinot ar pašu SIA „Eko Osta” un citiem tirgus dalībniekiem, kuriem sadarbība netika atteikta, tādējādi deformējot konkurenci kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū.

Ņemot vērā augstāk norādītos apsvērumus, lai nepārkāptu tiesiskuma principu un lēmumā konstatētā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā KL normas piemērotu vienādi, neatkarīgi no tā, vai SIA „Eko Osta” atteikums attiecas uz kuģu radītajiem naftas atkritumiem, kas radušies Rīgas brīvostā vai Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostās, kā arī, lai sabiedrības interesēs pilnvērtīgi nodrošinātu KL 2.pantā noteiktā mērķa sasniegšanu, novēršot ar lēmumu konstatēto kaitējumu konkurencei, ir nepieciešams ar šo lēmumu aptvert (konstatēt pārkāpumu, uzlikt tiesisko pienākumu) ne tikai SIA „Eko Osta” rīcību, atsakot SIA „Corvus Company” sadarbību attiecībā uz kuģu radītajiem naftas atkritumiem, kas radušies ārpus Rīgas brīvostas teritorijas (Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostās), bet arī, kas radušies tieši Rīgas brīvostas teritorijā⁷⁵, pat neskatoties uz Lēmumā Nr.88 sniegtajiem apsvērumiem, kas, KP ieskatā, konkrētajā lietā, var tikt ņemti vērā vienīgi tiktāl, ciktāl tas attiecas uz naudas soda apmēra noteikšanu SIA „Eko Osta”.

Arī Satversmes tiesa vairākkārt ir atzinusi⁷⁶, ka *tiesiskās paļāvības aizsardzība nevar būt absolūta un sabiedrībai nozīmīgu interešu aizskārums novēršanai būtu dodama prioritāte salīdzinājumā ar tiesiskās paļāvības aizsardzību. Konstatējot būtiskus sabiedrības interešu aizskārumus, valsts institūcijām ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rīkoties.* Likumdevējs konkurences aizsardzību, saglabāšanu un attīstību ir atzinis par sabiedrības interesi. Šī iemesla dēļ, kā arī lai nepārkāptu tiesiskuma principu, SIA „Eko Osta” iespējami radusies individuālā paļāvība no Lēmumā Nr.88 izteiktajiem apsvērumiem var tikt ierobežota visas sabiedrības interešu vārdā.

Jebkurā gadījumā KP norāda, ka SIA „Eko Osta” pārkāpums neaprobežojas ar SIA „Corvus Company” izslēgšanu no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rīgas brīvostā, jo SIA „Eko Osta” un SIA „Corvus Company” 28.02.2009. noslēgtais līgums Nr.12/23 – A *par kuģu radīto naftu saturošo*

⁷⁵ Jāņem vērā Rīgas brīvostā un mazākajās ostās (Skultes, Salacgrīvas, Engures, Lielupes, Mērsraga ostas) ienākošo kuģu daudzums un pārkrauto kravu specifika, kas norāda, ka tieši Rīgas brīvostā pamatā veidojas lielākais daudzums kuģu radīto naftas atkritumu

⁷⁶ Satversmes tiesas 09.03.2004. sprieduma lietā Nr.2003-16-05 secinājumu daļas 2.punkts, 06.07.2009. sprieduma lietā Nr.2008-38-03 13.punkts

ūdeņu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu, kura pagarināšanu (analoģiska jauna noslēgšanu) lūdza SIA „Corvus Company”, aptver gan kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, kas radušies Rīgas brīvostas teritorijā, gan ārpus tās, bet līdz šī lēmuma pieņemšanas dienai SIA „Eko Osta” nav noslēgusi līgumu ar SIA „Corvus Company” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu neatkarīgi no tā, vai šādi atkritumi radušies Rīgas brīvostas teritorijā vai ārpus tās. Turklāt KP Izpilddirekcija 16.11.2012., nosūtot vēstuli Nr.1915 *Paziņojums par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu lietā Nr.2336/10/03.02/12* un uzaicinot iepazīties ar lietas materiāliem un sniegt viedokli, ir pienācīgi devusi SIA „Eko Osta” iespēju izmantot tiesības uz aizstāvību.

7. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar KL 14.panta pirmo daļu *“Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 13.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu”*.

Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt naudas sods jānosaka pietiekami preventīvā līmenī, lai sodītu pārkāpumu izdarījušo personu, atturētu to un citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpumu izdarīšanas. Eiropas Savienības Tiesa, tostarp, ir norādījusi, ka rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas⁷⁷. Saskaņā ar KL 14.panta otrās daļas 1.punktu *Konkurences padome ir tiesīga piemērot tirgus dalībniekiem naudas sodu par šā likuma 13.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu - līdz 5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram*. Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.796) kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

Noteikumu Nr.796 3.punkts nosaka, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Tādējādi SIA “Eko Osta” naudas sods aprēķināms no SIA “Eko Osta” 2011.gada neto apgrozījuma, kas sastāda LVL 2 262 105.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma **smagumu un ilgumu**.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma **smaguma pakāpi**, ņem vērā:

- **pārkāpuma veidu**. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošana ir klasificējama kā smags pārkāpums. Ja ir izdarīts smags pārkāpums atbilstoši Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktam naudas sods nosakāms no 0,5 līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- **tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā**. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu *izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem - tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators*

⁷⁷ Vispārējās tiesas spriedums lietā Nr.T-68/04 SGL Carbon AG pret Eiropas Komisiju

un/vai pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma. SIA “Eko Osta” bija aktīva loma pārkāpuma izdarīšanā. Neskatoties uz SIA „Corvus Company” vairākkārtējiem lūgumiem, SIA „Eko Osta” nepagarināja esošo līgumu ar SIA „Corvus Company”, kā arī neslēdza analogisku jaunu līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu. Tajā pašā laikā ar citiem tirgus dalībniekiem analogiski līgumi tika noslēgti (vai esošie līgumi pagarināti).

- **pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas.** SIA „Corvus Company” kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu Rīgas brīvastā sniedza vismaz kopš 2002.gada. SIA „Corvus Company” kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanā attiecībā uz Rīgas brīvastā ienākošo kuģu apkalpošanu konkurēja ar SIA „Eko Osta”. SIA “Eko Osta” rīcības rezultātā SIA „Corvus Company” tika izslēgta no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgus Rīgas brīvastā, un Rīgas brīvastā ienākušajiem kuģiem tika liegta alternatīva kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojuma sniedzēja izvēles iespēja. Tādējādi SIA „Corvus Company” tika nepamatoti būtiski palielinātas izmaksas (saistībā ar piespiedu nepieciešamību kuģu radītos naftas atkritumus nogādāt attīrīšanas iekārtās, kas atrodas citā ģeogrāfiskā teritorijā) un samazināta SIA „Corvus Company” konkurētspēja kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū, salīdzinot ar pašu SIA „Eko Osta” un citiem tirgus dalībniekiem, kuriem sadarbība netika atteikta un šādi ierobežojumi nepastāvēja.

Tajā pašā laikā, nosakot pārkāpuma konkrēto smaguma pakāpi, KP ņem vērā lietā konstatētos apstākļus (SIA „Eko Osta” un KP Izpilddirekcijas pārstāvju 26.11.2010. sarunu protokols, RBP 28.04.2009. vēstule Nr.1-15/844, kas adresēta SIA „Eko Osta”), kas norāda uz RBP rīcības nozīmi pārkāpumā, un liecina, ka RBP ir veicinājusi SIA „Eko Osta” atteikt sadarbību ar SIA „Corvus Company”. KP, nosakot soda apmēru, ņem vērā arī to, ka, ciktāl tas attiecas uz kuģu radīto naftas atkritumu, kas savākti Rīgas brīvastas teritorijā, pieņemšanu, SIA „Eko Osta” pēc KP 02.12.2010. lēmuma Nr.88 varēja rasties paļāvība saistībā ar šajā lēmumā secināto, ka *SIA „Corvus Company” komercdarbība Rīgas Brīvastā bez līguma noslēgšanas ar Rīgas Brīvastas pārvaldi pati par sevi nav atļauta*, un šī iemesla dēļ, attiecībā uz SIA „Corvus Company”, tā, iespējams, pēc pašas ieskatiem pielāgoja savu rīcību, paļaujoties uz nelabvēlīgu seku neiestāšanos. Jebkurā gadījumā saistībā ar sadarbības atteikumu attiecībā uz kuģu radītajiem naftas atkritumiem, kas savākti ārpus Rīgas brīvastas teritorijas, SIA „Eko Osta” šāda paļāvība nav un nevarēja rasties un atsaukšanās uz šādu paļāvību, kā pamats atteikumam pagarināt esošo līgumu ar SIA „Corvus Company” vai neslēgt analogisku jaunu līgumu, katrā ziņā nav aizsargājama.

Ņemot vērā minētos apsvērumus un ievērojot izvērtēto pārkāpuma smagumu, pārkāpuma sekas, SIA “Eko Osta” lomu pārkāpumā, kā arī iespējamo paļāvības apjomu, kas var tikt attaisnota, naudas sods SIA “Eko Osta” nosakāms 0,7 % apmērā no tās 2011.gada neto apgrozījuma.

Pārkāpuma ilgums. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods nosakāms līdz 0,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Ņemot vērā, ka Iesniedzēja un SIA „Eko Osta” 28.02.2009. noslēgtais līgums Nr.12/23 – *A par kuģu radīto naftu saturošo ūdeņu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu* bija spēkā līdz 31.12.2009., esošais līgums netika pagarināts un jauns analogisks līgums līdz šī lēmuma pieņemšanai nav noslēgts, SIA „Eko Osta” izdarītais pārkāpums ilgst no 2010.gada 1.janvāra līdz šī Lēmuma pieņemšanas dienai, t.i.,

pārkāpums ilgst vismaz divus gadus un 11 mēnešus. Līdz ar to, ievērojot pārkāpuma ilgumu, KP naudas sodu SIA „Eko Osta” nosaka 0,3 procentu apmērā no tās 2011.gada neto apgrozījuma.

Atbilstoši Noteikumu Nr.796 17.punktam kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar šo noteikumu 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus. Tādējādi kopējais naudas sods, kas noteikts atbilstoši Noteikumu Nr.796 18. un 19.punktam, nosakāms 1% apmērā no SIA „Eko Osta” neto apgrozījuma 2011.gadā, kas ir LVL 22 621,05.

KP nekonstatē Noteikumu Nr.796 21.1.apakšpunktā norādītos atbildību pastiprinošos apstākļus un 21.2.apakšpunktā norādīto apstākli, kad nepieciešams palielināt noteikto naudas sodu. Tādējādi kopējais naudas soda apmērs nav palielināms.

KP nekonstatē arī Noteikumu Nr.796 23.1.apakšpunktā norādītos atbildību mīkstinājošos apstākļus. SIA “Eko Osta” rīcība, nepilnus trīs gadus pēc līguma ar SIA “Corvus Company” izbeigšanās ar 29.10.2012. vēstuli Nr.180/10-12v nosūtot sev vēlamā līguma piedāvājumu SIA “Corvus Company”, un sekojoši, uz kura būtiskiem trūkumiem norādīja pēdējā tās 06.11.2012. vēstulē Nr.2/179, kā arī SIA “Eko Osta” koriģētais līguma piedāvājums, kas SIA “Corvus Company” nosūtīts ar 27.11.2012. vēstuli Nr.209/11-12v un par kuru SIA “Corvus Company” savu viedokli nav sniegusi, nepelna iepriekš noteiktā naudas soda papildus samazinājumu. Šāda SIA “Eko Osta” rīcība (līdzšinējā līguma pagarināšana vai analogiska jauna līguma noslēgšana) ir no tās kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma īpašās atbildības loģiski izrietošs pienākums. Turklāt SIA “Eko Osta” līguma piedāvājums attiecas vienīgi uz kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, kas radušies ārpus Rīgas brīvdostas teritorijas, lai arī 28.02.2009. noslēgtais līgums Nr.12/23 – *A par kuģu radīto naftu saturošo ūdeņu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu* aptver un arī SIA “Corvus Company” lūdza noslēgt (pagarināt) līgumu par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu, kas radušies gan Rīgas brīvdostas teritorijā, gan ārpus tās.

Atbilstoši Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktam KP kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10% no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma. Atbilstoši SIA “Eko Osta” sniegtajai informācijai tās neto apgrozījums 2011.gadā konkrētajā tirgū, kurā noticis pārkāpums ir LVL(*), kas ir vairāk par 10% no SIA “Eko Osta” pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma. Līdz ar to šī iemesla dēļ noteiktais naudas sods nav samazināms.

8. Tiesiskais pienākums

KL 14.panta pirmā daļa noteic, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma gadījumā KP pieņem lēmumu, t.sk. par tiesiskā pienākuma uzlikšanu. Senāts ir atzinis⁷⁸ ka *šāda pienākuma uzlikšana ir vērsta uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas seku novēršanu un pārkāpuma pārtraukšanas veidu.*

KP, izvērtējot lietā konstatētos faktiskos apstākļus, secina, ka SIA “Eko Osta” ir nepieciešams uzlikt tādu tiesisko pienākumu, kas nodrošinātu lēmumā konstatētā

⁷⁸ Augstākās tiesas Senāta administratīvo lietu departamenta 07.02.2011. spriedums lietā Nr.SKA-17/2011 *Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs*, 14.punkts, sal. arī Augstākās tiesas Senāta administratīvo lietu departamenta 23.08.2012. rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA-797/2012 *Liepājas SEZ*, 11.punkts

pārkāpuma, kas izpaužas kā atteikšanās bez objektīvi attaisnojoša iemesla slēgt darījumu (pagarināt esošo vai noslēgt analogisku jaunu vienošanos) ar SIA „Corvus Company”, izbeigšanu, tajā pašā laikā samērīgi ierobežotu šī lēmuma adresātu un vienlaikus novērstu negatīvo ietekmi uz konkurenci. Šāds uzliktais tiesiskais pienākums būs piemērots arī KL noteikto vērtību – brīvas konkurences aizsardzība, saglabāšana un attīstība sabiedrības interesēs - stiprināšanai.

SIA “Corvus Company” lūdza pagarināt tās un SIA “Eko Osta” 28.02.2009. noslēgto līgumu Nr.12/23 – *A par kuģu radīto naftu saturošo ūdeņu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu* vai noslēgt analogisku jaunu līgumu. SIA “Eko Osta”, atsakoties pagarināt esošo līgumu vai slēgt analogisku vienošanos, liedza iespēju SIA „Corvus Company” piedāvāt kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas pakalpojumus Rīgas brīvostā un līdz ar to ierobežoja konkurenci kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgū. SIA „Corvus Company” papildus ir norādījusi, ka līguma ar RBP noslēgšanas priekšnoteikums ir līguma esamība ar SIA „Eko Osta”.

Ņemot vērā lietas apstākļus un konstatēto pārkāpumu, KP uzskata, ka ir pamatoti uzlikt SIA “Eko Osta” tiesisko pienākumu noslēgt vienošanos ar SIA „Corvus Company” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu. Tikai šādā veidā tiktu nodrošināta lēmumā konstatētā pārkāpuma un no tā izrietošo konkurencei nelabvēlīgo seku novēršana un izbeigšana.

Ievērojot to, ka līdz 31.12.2009. bija spēkā Iesniedzēja un SIA „Eko Osta” 28.02.2009. noslēgtais līgums Nr.12/23 – *A par kuģu radīto naftu saturošo ūdeņu (atkritumu kods 130403) pieņemšanu*, to ka SIA “Corvus Company” mērķis bija un vēl joprojām ir noslēgt pēc satura tādu pašu līgumu, kāds jau bija noslēgts ar SIA „Eko Osta”, t.i., vismaz ar ne uz mazāk izdevīgiem noteikumiem, to, ka SIA “Eko Osta” var būt objektīvi attaisnojošs iemesls līgumā par atkritumu pieņemšanu noteikt pamatotus papildus nosacījumus, piemēram, kas attiecas uz nododamo atkritumu ķīmiskajiem rādītājiem (sastāvu) un ar to saistītās diferenciētās maksas noteikšanu, tajā pašā laikā šādi papildus nosacījumi nevar būt diskriminējoši un neizdevīgāki kā citiem tirgus dalībniekiem par tādu pašu vai līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, kā arī neizdevīgāki vai atšķirīgi no nosacījumiem, kurus piemēro (attiecina uz sevi) pati SIA “Eko Osta”, pieņemot analogiskus atkritumus⁷⁹, turklāt, lai nodrošinātu skaidrību un noteiktību (atkritumu savākšanas tirgus dalībnieki varētu plānot izmaksas un, attiecīgi, to piedāvāto pakalpojumu maksu), kā arī izslēgtu diskriminācijas risku, cenai par SIA “Eko Osta” sniegto atkritumu pieņemšanas pakalpojumu tirgus dalībniekiem ir jābūt iepriekš zināmai neatkarīgi no nododamo atkritumu ķīmiskajiem rādītājiem (sastāva), KP atzīst, ka ir samērīgi un piemēroti uzlikt SIA „Eko Osta” tiesisko pienākumu noslēgt līgumu ar SIA „Corvus Company” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu uz ne mazāk izdevīgiem noteikumiem, kādus SIA “Eko Osta” piemēro citiem tirgus dalībniekiem par tādu pašu vai līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, kā arī attiecinā uz sevi pašu.

Ņemot vērā tiesiskā pienākuma saturu tā izpildei ir nosakāms samērīgs laika termiņš, kura laikā lēmumā konstatētais pārkāpums ir izbeidzams un par to paziņojams KP.

Ievērojot to, ka SIA “Eko Osta” rīcības rezultātā līgums ar SIA “Corvus Company” par kuģu radīto naftas produktu pieņemšanu nav noslēgts jau gandrīz trīs gadus, radot konkurences deformāciju un papildus izdevumus SIA “Corvus Company”,

⁷⁹Sal., SIA “Eko Osta” un Ventspils brīvostas pārvaldes 21.09.2011. līguma Nr.22/09-A *par naftas produktu saturošo ūdeņu savākšanu no Ventspils brīvostas kuģiem “Užava” un “Venta” nosacījumi*

to, ka kopš š.g. oktobra beigām ir notikusi vismaz rakstiska sarakste par līguma noteikumiem starp SIA "Eko Osta" un SIA "Corvus Company", lai izbeigtu konstatēto pārkāpumu, piemērots un samērīgs termiņš, kādā izpildāms KP noteiktais tiesiskais pienākums, ir 30 (trīsdesmit) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. SIA „Eko Osta” nosakāms arī pienākums 5 (piecu) dienu laikā no uzliktā tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt KP paziņojumu par tiesiskā pienākuma izpildi, pievienojot normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apstiprinātu līguma kopiju, kas apliecina noteiktā pienākuma izpildi.

Atbilstoši KL 27.¹ pantā noteiktajam, lēmuma pārsūdzēšana neaptur uzlikto tiesisko pienākumu izpildi (izņemot lēmuma darbību daļā par soda uzlikšanu).

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 13.panta pirmās daļas 1.punktu 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14., 15., 16., 17.punktu, 18.3., 19.1.apakšpunktu, 21. un 23.punktu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībās, kas izpaužas kā atteikums pagarināt esošo vai slēgt analogisku jaunu vienošanos ar SIA „Corvus Company” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu.

2 Uzlikt SIA „Eko Osta” tiesisko pienākumu 30 (trīsdesmit) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas:

2.1. noslēgt līgumu ar SIA „Corvus Company” par kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanu uz ne mazāk izdevīgiem noteikumiem, kādus SIA “Eko Osta” piemēro citiem tirgus dalībniekiem par tādu pašu vai līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, kā arī attiecina uz sevi pašu. Cenai par SIA “Eko Osta” sniegto kuģu radīto naftas atkritumu pieņemšanas pakalpojumu ir jābūt iepriekš zināmai;

2.2. 5 (piecu) dienu laikā no 2.1.punktā noteiktā tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt Konkurences padomei paziņojumu par tiesiskā pienākuma izpildi, pievienojot normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apstiprinātu līguma kopiju, kas apliecina noteiktā pienākuma izpildi.

3. Uzlikt SIA “Eko Osta” naudas sodu 22 621,05 latu (divdesmit divi tūkstoši seši simti divdesmit viens lats 05 santīmi) apmērā. Uzlikt par pienākumu naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr.LV78TREL1060001019900, kods: TREL1060001019900), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama